Rodezya'da 10 zencinin öldürüldüğü açıklandı

SALİSBURY-Rodezya Savunma Bakanlığından yapılan açıklamada, son iki gün içinde meydana gelen çatışmalar da 10 zencinin öldüğü bildirildi.

Açıklamada sivil bir beyazın bir mayının patlamasıyla öldüğü gerillalarla sınır bölgesinde kaçtıkları görülen üç zencinin de güvenlik kuvvetleri tarafından açılan ateşle öldürüldükleri bildirildi. Mozambik sınırında faaliyet gösteren gerillaların üç kişiyi öldürdükleri ayrıca belirtildi.

Açıklamaya göre en son meydana gelen bir çatışmada Rodezya askerleri 2 zenci milliyetçi gerillayı öldürdüler. (THA)

Bir gizli örgüt Patricia Hearst'ün öldürüleceği haberini basına duyurdu

SAN FARNSİSCO- "Yeni Dünya Kurtuluş Cephesi" adlı bir örgüt, Amerikan basınına yolladığı bir mesajda, Patricia Hearst'ü arkadaşlarına ihanet etmekle suçladı ve hapisten çıkar çıkmaz öldürüleceğini bildirdi.

Örgütün bildirisinde Patricia ile birlikte, bir süre karı-koca hayatı yaşadığı Steven Soliah da suçlanmakta, onun da aynı akıbetten kurtulamayacağı öne sürülmekte.

Cephenin bildirisinde şöyle denildi: "Kamuoyu Patricia'nın mahkûm edilmesinden etkilenmemelidir, zira Patricia hapse mahkûm edilmekle ucuz kurtulmuştur. Ancak Patricia bunun bedelini ağır şekilde ödeyecek ve halk mahkemesi önünde yargılanacaktır. O arkadaşlarına ihanet etmiştir ve cezası acımasızca verilecek ve öldürülecektir."

PATRİCİA İSLAHEVİNE GÖTÜRÜLDÜ

Geçirdiği akciğer ameliyatından sonra iki hafta kaldığı hastahaneden alınan Patricia Hearst ise bir islahevine kaldırıldı. Hastahaneden tekerlekli sandalye ile çıkarılan Patricia, polislerin refakatında özel bir polis arabasıyla islahevine götürüldü. Patricia burada bir hafta kadar kalacak, daha sonra ise San Diego'daki federal tutukevine nakledilecek. Patricia bu tutukevinde 90 gün süre ile psikiyatrik testlere tâbi tutulacak. (A.A)

Kongre'ye ilgi çeken açıklamalar yapıldı

Pentagon, düşünceleri okumak için bilim adamlarını seferber etti

● *Pentagon'a bağlı "ARPA" araştırma bürosu hesabına çeşitli üniversitelerde araştırma yapan bilim adamları, insanın beynine yerleştirilen elektrodlar kanalıyla beyin dalgalarını özel olarak geliştirilmiş bir bilgisayara iletmeyi, böylece beyninden geçenleri okumayı amaçlıyorlar. Bu araştırmaların sonuçlarının bir iki yıla kadar pratikte kullanılabileceği sanılıyor.*

WASHİNGTON-1973 yılından beri adı pek bilinmeyen küçük bir Pentagon Bilimsel Araştırmalar Bürosu, bir zamanlar bilim-kurgu romanlarında geçen bir konu üzerinde çalışıyor: İnsan beyninin içini okumaya yarayacak bir makine.

"Los Angeles Times" gazetesinin haberine göre, Pentagon'a bağlı İleri Araştırma Projeleri Bürosu (ARPA), insanların beyin dalgalarını (elektroensefalograf, yahut EEG sinyallerini) bilgisayarlara iletip, böylece oluşacak beyin-okuma sistemini pratik alanlarda kullanma olanakları üzerinde laboratuar araştırmaları yapmakta.

ARPA ile anlaşmalı olarak ülkenin çeşitli üniversitelerinde ve araştırma kurumlarında çalışan bilim adamları, bu alandaki teknolojinin kısa bir süre içinde askerî amaçlarla kullanılabileceğini ileri sürüyorlar. Bu araştırmacılar, şimdiye kadar EEG sinyallerinden bir kişinin uyanıklık derecesini, çevresindeki çeşitli olgulara (renkler, biçimler gibi) reaksiyonunu saptamayı başarmış bulunuyorlar.

PİLOT HATA YAPARSA BİLGİSAYAR UYARACAK

Örneğin, bir uçağın pilotunun kulaklarına yerleştirilmiş elektrodlar kanalıyla özel bir bilgi sayar ünitesine iletilecek beyin dalgaları, pilotun hatalı bir hareket yapıp yapmadığının saptayarak, yine bilgi sayar aracılığıyla uyarılmasını sağlayabilecek.

Pilot bilinçli olarak uçağına pike (dalış) yaptırıyorsa, bilgisayardan işaret gelmeyecek. Ancak dikkatsizlikten veya başka bir nedenden ötürü tehlikeli olacak şekilde bir manevra yapıyorsa, beyin dalgalarını okuyan bilgisayar bir alarm işareti vererek pilotu uyaracak.

University of İllinois' deki bilim adamları, bu sistemin iki yıl içinde eğitim uçaklarında, beş yıla kadar da savaş uçaklarında kullanılabileceğine inanıyorlar.

ARPA'nın baş yöneticisi George Hellmeier, ABD Kongresi'ne verdiği yıllık raporunda pek ayrıntı vermemekle beraber, bu araştırmaların sonuçları hakkında hayli spekülasyon yapılmış bulunuyor.

Örneğin, savaş tutuklularının veya kendisinden şüphelenilen herhangi bir vatandaşın beynini okumak için kullanılabilir mi bu sistem. ARPA uzmanları, bunun pek olası olmadığını belirtiyorlar. Nedeni, EEG'nin her kişi için ayrı olarak "kalibre edilmesi" gereğinde yatıyor. Beyin dalgalarının meydana getirdikleri grafik, değişik kişilerde başka başka anlam taşıyor. Dolayısıyla bir kişinin beyin dalgalarını değerlendirmek için önce belirli bazı şeyleri düşünmeleri sağlanıp, bu temel beyin reaksiyonlarının grafiğini (baz-grafiği) elde etmek gerekiyor. Bu baz grafik üzerinde, beyinin çeşitli reaksiyonlarını çözümlemek (analizini yapmak) mümkün oluyor. Ancak baz grafiği herkes için ayrı ayrı elde etmek gerekli. Üstelik bugünkü sistemle, beyine elektrodlar yerleştirilmesi gerekli ki, bu da kişinin iradesi dışında yapılması güç olan bir şey.

Massachusets İnstitute of Technology (MIT) de ise bilim adamları elektrodlar kanalıyla okunan beyin dalgaları gibi grafikler çizebilecek nitelikte manyetik beyin dalgaları üzerinde araştırma yapmaktalar. Yine ARPA hesabına çalışan bu araştırmacılar, söz konusu kişinin kafasından yarım metre uzaklığa kadar bu manyetik dalgaların bir alıcı vasıtasıyla tesbit edilebileceği kanısındalar.

EEG araştırmalarının nereye varacağını şimdiden kimse kestiremiyor. Ancak pratik uygulamaya konabilirse insanların bir hayli sorununu çözebileceği muhakkak. (Politika-Dış Haberler)

Başkan Ford kıtalararası Minuteman füzelerinin yapımına devam etme kararı aldı

WASHİNGTON - Başkan Ford, yönetimin bildirdiğinin aksine, önümüzdeki yılda kıtalararası "Minuteman" füzeleri yapımının sürdürülmesine karar verdi.

Minatemun Füzeleri Amerikan ordusunun en güçlü silahların - dan biri olarak nitelendiril - mekte.

ABD Başkanı, önceki gün kongreden 60 tane "Minuteman-3" füzesi yapımı ve yeni bir tip nükleer başlık hazırlanması için 1977 bütçesinden 322.4 milyon dolar ayrılmasını istedi. Ocak ayında kongreye sunulan bütçede "Minuteman" füzeleri için fon ayrılmamıştı. Fakat yönetim, Sovyetler Birliğiyle sürdürülmekte olan stratejik silâhlarla ilgili görüşmelerin süratle bir anlaşmayla sonuçlanmaması olasılığına karşı bu kararından dönme olanağını saklı tuttuğunu bildirmişti.

ABD'nin elinde tek başlıklı 350 "Minuteman-2" ve üç başlıklı 550 "Minuteman-3" füzesi bulunmakta. (A.A.)

İŞÇİ ÖRGÜTLERİ CARTERI TUTMUYOR

Anketler, Demokrat Parti'den Carter ile Humprey'e şans tanıyor

NEW YORK-Dün yapılan Pennsylvania ön seçimleri ile ABD Başkanlık yarışında 9 önseçim tamamlanmış olmasına rağmen, henüz her iki partiden de hangi adayın gösterileceğine dair kesin bir belirti yok. Ancak anketler ve seçimlerin gidişatı, Cumhuriyetçi Parti 'de Başkanlık koltuğuna oturmanın verdiği büyük avantajdan yararlanan Ford ile Demokrat Parti'de çok hızlı bir yükseliş gösteren Jimmy Carter ve kampanyaya katılmamasına rağmen, parti içinde hayli desteğe sahip olan, Senatör Hubert Humphrey'e şans tanımakta.

Pennsylvania seçimi öncesindeki yorumunda, New York Times gazetesi, son yapılan kamuoyu anketlerinde Demokrat Parti örgütü içindeki liderler arasında giderek bir görüş birliği oluştuğunun anlaşıldığını yazmaktaydı. Anketlere göre, Demokrat Parti'nin büyük bir ihtimalle Başkan Ford'a karşı çıkacak olan adayı, Minnesota Senatörü Hubert Humphrey veya eski Georgia Valisi Jimmy Carter olacak.

Başlangıçta hemen hiç tanınmayan bir kişilik iken, bundan 36 yıl önce basit bir avukatlıktan Cumhuriyetçi Parti'nin başkan adaylığına kadar yükselen Wendell Wilkie (Demokrat Başkan Roosevelt'e karşı kaybetmişti) olayından bu yana örneği görülmemiş bir tırmanma gösteren Carter, seçim konuşmalarından birinde, yerel toplulukların doğal "etnik saflığı"nı bozacak merkezî müdahalelere karşı olduğunu söyledikten sonra geniş bir eleştiri kampanyası ile karşılaştı. Federal hükümetin ırklar arası eşitliği ülke çapına yaymak için izlediği ve yerel toplulukları zorlayıcı nitelikteki politikasını eleştiren Carter'in "etnik saflık" deyimi, özellikle liberal çevrelerde hoş karşılanmadı. Nitekim Carter'in gördüğü destek de derhal azaldı.

Öte yandan, özellikle ülkenin tek işçi federasyonu olan AFL-CIO'nun yöneticileri, "Carter'in işçi dostu olmadığını ileri sürerek, Jackson'u veya Humphrey'i destekleyeceklerini söylüyorlar. Anketler, Başkan Ford karşısında Carter 'e de, Humphrey'e de şans tanımıyorlar. Ancak Carter'in daha az bir farkla kaybedeceğini ortaya koyuyorlar. (Politika-Dış Haberler)

Humphrey, Pittsburgh'da imza dağıtıyor...İşçiler bu tecrübeli politikacıyı Carter'a yeğ tutuyorlar.

Fransız öğrenci eylemlerinin ardında büyük iş çevrelerine yönelik protesto gizli

PARİS-Fransa, 1968'in Mayıs ayından bu yana en büyük öğrenci gösterilerine sahne oldu son iki haftadır. Sol eğilimli üniversite öğrencilerinin bütün ülkede oturma boykotları ve yürüyüşlerle başlattıkları protestolar, geçen hafta da sürdü. Bu arada lise öğrencileri de kendi "protesto haftalarını" düzenlediler.

Son olarak geçen Cuma günü Paris'te yapılan ve 20. 000 kadar öğrencinin bir yürüyüşü şeklinde geçen gösteri, başlangıçta sâkin geçmesine rağmen, sonradan başka bir grubun kenarda beklemekte olan polislere taş atmaya başlamaları üzerine biraz karıştı.

İngiliz "The Guardian" gazetesinin muhabirine göre, aralarına yabancıları karıştırmamak için kendi kendilerini kordon altında tutan yürüyüşçüleri polisle çatıştırmak için kasıtlı olarak hareket ettikleri izlenimini veren bu grup, daha önceki gösterilerde de faaliyet gösteren "sağcı provokatörler"den oluşmaktaydı.

1968'DEN FARKLI

Gözlemciler, özellikle Paris'te yoğunlaşan öğrenci gösterilerinin 1968 Mayıs olaylarında olduğu gibi sol muhalefet tarafından desteklenmekle birlikte, işçilerin faal bir şekilde katılmaması ve eylemci öğrencilerin sayısının daha az olması bakımından aynı önemde olmadığı kanısındalar.

Yine de, öğrencilere "aklınızı başınıza toplayın" şeklinde uyarıda bulunarak olayı önemsemez gözüken Başkan Giscard d'Estaing'in, sol muhalefet-öğrenci birleşmesinden kaygıya düştüğü söyleniyor.

Fransa'daki gösterilerin ilk hedefi, Eğitim Bakanı Bayan Alice Saunier-Seite'in hazırlamış olduğu reform tasarısı olmakta. Ancak bunun altında, asıl başkaldırının daha çok ülkede uzun süredir devam edegelmekte olan işsizlik koşullarından doğduğu da sezilmekte.

Bugün Fransa'daki bir milyon kadar işsizin en az yarısı gençlerden oluşuyor. Çelişkili olan, reform tasarısının da bu durumu ortadan kaldırmak amacıyla tasarlanmış olması. Üniversite mezunları arasındaki işsizliğin oranını azaltmak için, başlıca istihdam kaynağı olan özel sektörün taleplerine göre bir öğrenim programı hazırlanmasını öngören tasarı, sol eğilimli öğrenciler tarafından "yüksek öğrenimi patronların emrine verdiği" gerekçesiyle reddedilmekte. Bu reddedişin altında aslında daha geniş bir protesto yatmakta: Bunalım dönemlerinde devlet desteğinden en çok yararlanan büyük şirketlere karşı.

Eğitim Bakanı'nın tasarısı, öğretim üyelerinden ve sanayicilerden kurulu özel heyetlerin hazırlayacağı ders programına göre devletin gerek görülmeyen öğretim dallarından desteğini çekmesini öngörüyor.

Fransız Üniversiteleri yılda 160 bin kadar öğrenci alıyor, mezunlardan büyük bir kısmı ise akademik kariyer yapıyor. Bu nedenle öğrencilerin protestosuna okutmanlardan profesörlere kadar öğretim üyeleri de katılıyor.

Eğitim Bakanı ise, İngiltere ve Almanya'da olduğundan iki katı daha fazla üniversite öğrencisi bulunan Fransa'da, yüksek öğrenim düzeyinde bir "seçme" yapmak zorunluğu üzerinde ısrar etmekte.

Bayındırlık Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü 1. Bölge Müdürlüğünden

Aşağıda keşif bedelleri, ihale gün ve saatleri, geçici teminat ve belge müracaat son günleri yazılı işler 2490 sayılı kanunun 3I. maddesi gereğince kapalı zarf usülü ile eksiltmeye konmuştur. Eksiltmeleri Bölge İdare binasından eksiltme komisyonunca yapılacaktır.

Bu işlere ait ihale dosyaları Ankara'da Karayolları Genel Md. lüğü Mlz. Şb. Md. lüğünde, İzmir'de Karayolları 2, İstanbul-Küçükyalı'da I. Bölge Müdürlüklerinde görülebilir. İsteklilerin Belge müracaat son günü saat I7.30'a kadar Bölge Müdürlüğüne müracaatla verecekleri dilekçelerine; Bu işin ilk keşif bedelinin en az yarısı kadar aynı mahiyette iş yaptığına dair belge, (Bu işin en az ilk keşif bedeli kadar A, B ve C grubu karnesi olanlarda bu belge aranmaz) I-Yapı araçları bildirisi (Bildiride ana inşaat makinalarının sahibi olduklarına dair belgeleri ibraz etmeleri, kira ile hariçten temin edilecek ana inşaat makinaları için beyanda bulunmamaları) 2-Mali durum bildirisi, 3-Taahhüt bildirisi, 4-Teknik Personel bildirisi (Yukarıda I-2-3-4 No. da yazılı belgelerin bizzat müteahhit tarafından imzalanması şarttır. Vekaleten imza edilenler kabul edilmez) banka mektubu, aslı veya noterden tasdikli imza sirküleri, kanuni ikametgah belgesi ve iş yeri görme belgelerini ekliyerek bu iş için yeterlik belgesi almaları lazımdır.

İhaleye gireceklerin yeterlik belgeleri ile birlikte geçici teminat (teminat banka mektubu ise selahiyetli kişilerin imzaları tasdikli olacak ve banka limiti yazılacak) aslı veya noterden tasdikli I976 yılı Ticaret ve Sanayi odası vesikası, vekaleten ihaleye gireceklerin vekaletnamelerini, istekli bir ortaklık olduğu takdirde bu belgelerine ilaveten şirketin imza sirküleri veya vekaletnamesini (fotokopi kabul edilmez) ve şirketin birinci ilanımızdan sonra alınmış hali faaliyet belgelerini hamil usulüne uygun olarak 2490 sayılı kanun gereğince hazırlayacakları teklif mektuplarını en geç ihale saatinden bir saat önce komisyon başkanlığına vermeleri lazımdır. Postadaki gecikmeler nazarı itibare alınmaz.

Duyurulur.

İşin Cinsi	Keşif bedeli Lira	Geç. teminatı Lira	İhale Günü	Saati	Belge Müracaat. Son günü
I - (Lüleburgaz-Çorlu) Ay.-Ahmetbey yolu Km. 0-I6, Vize-Ahmetbey-Ayrım yolu Km. 0-43, Vize-Kıyıköy yolu Km. 0-40 Kavak-Şarköy yolu Km. 0-24, Edirne-Lalapaşa yolu Km. 0-26 araları üst yapı işleri.	6.084.2I3.8I	I96.277.-	20 Mayıs I976 Perşembe	II.-	I2.5.I976
2 - (Edirnekapı-Saray) Ay.-Kestanelik-Karacaköy-Yalıköy yolu Km. 0-40 arası üst yapı malzemesi işi.	3.977.238.84	I33.068.-	20 Mayıs I976 Perşembe	I5.-	I2.5.I976

Basın:I4745-874

Pirelli, Good-Year, Firestone şirketleri mahkûm oldu

RİO DE JANEİRO-Brezilya hükümeti ülkenin otomobil lastiği piyasasını tekellerine almakla suçladığı üç yabancı otomobil lastiği şirketini toplam 1,5 milyon dolar tazminat ödemeye mahkûm etti.

Federal Ekonomik Savunma Konseyi Goodyear, Firestone ve Pirelli Lastik Fabrikalarının Brezilya'da tekelleştirme faaliyeti gösterdiklerini saptadı ve her birinin 532 bin 800 dolar tazminat ödemesine karar verdi. (THA)

Eleşkirt Temel Eğitim Yatılı Bölge Okulu Satınalma Komisyonu Başkanlığından

CİNSİ	Muhammen Bedeli Lira Kuruş	Muvakkat Bedeli	ihale Gün	İhale Saat
(İki) Kalem Yiyecek maddesi alımı Koyun ve Sığır eti alımı	722.500.-	32,650.-	I0.5.I976	I0.00
(Bir) Kalem yiyecek maddesi Ekmek alımı	522.200.-	30,638.-	I0.5.I976	I4.30

I-Eleşkirt Temel Eğitim Yatılı Bölge Okulunun I976 malı yılı ihtiyacı olan yukarıda cinsi, muhammen bedeli ve muvakat teminatı yazılı iki kalem Koyun ve Sığır eti ile bir kalem Ekmek alımı ihalesi yukarıda belirtilen gün ve saatte Eleşkirt Temel Eğitim Yatılı Bölge Okulu İdare binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda kapalı zarf usuli ile ihaleye çıkarılacaktır.

2- Eksiltmeler 2490 sayılı kanunun 32. maddesine uygun olarak hazırlanacak zarflar eksiltme saatinden bir saat evelinden makbuz mukabilinde komisyon başkanlığına vererek iştirak edebilirler.

3- Şartnameler her gün mesai saatleri dahilinde Temel Eğitim Yatılı Bölge Okulu Müdürlüğünde görülebilir. İsteklilerin muvakkat teminat makbuzu ile I976 yılı ticaret odası vesikası ile müracaatları ilan olunur.

Postadaki vaki gecikmeler kabul edilmez.

Basın:I5018

27 MAYIS'ın edebiyatımıza yansıması 4

MURAT BELGE

TÜRKALİ'NİN YAKLAŞIMININ KOCAGÖZ VE İLHAN'DAN FARKLARINDAN BİRİ SUBAYLARI ROMANA ALMAMASI...

Vedat Türkali'nin romanı üzerine konuşmaya başlamadan önce, bir iki ön-açıklama gerekiyor. Bu romanı okudum ve birkaç noktası dışında, beğenmedim. Bu sırada, pek çok eleştirmen, coşkuyla övüyordu romanı. Derken Türkali'nin bir konuşması yayımlandı. Burada, kitabını öven bütün eleştirmenleri tersledi ve eserinin anlaşılmadığını söyledi. Aynı konuşmada, Birikim'de Hikmet Kıvılcımlı üstüne yazdığım yazıdan ötürü bana da çattı. Söyledikleri ciddî değil, saldırısının tonu da polemik terbiyesinin bir hayli dışındaydı. Ne var ki saldırı, romcnının muhtemel eleştirmeni olarak beni ters bir yere koyuyor. Türkiye'de buna benzer şeyler olduğu sık sık anlatılır. Türkali bana çattı diye, benim de onun romanını kötülemem beklenir. Oysa, anlatmaya çalıştığım gibi, bu konuşmasından önce o romanı okumuş ve beğenmemiştim. Gel gelelim, bu yazıda kitabın 27 Mayıs'a ilişkin yanı üstünde duracağım. Bu da, benim Bir Gün Tek Başına'da olumlu bulduğum yanlardan biri.

Türkali'nin yaklaşımının Kocagöz ve İlhan'dan farklarından biri, romanına, 27 Mayıs'ı yapanları, yani subayları koymaması. Ama yazdığından, öbür iki yazar gibi bu kesimi idealize etmeyeceği anlaşılıyor. Türkali, devrimcileri ve küçük burjuvaları alıyor, 27 Mayıs'ı bu küçük burjuva kesimin büsbütün ortadan kalkmasa bile, belirleyiciliğini yitirdiği bir tarihî dönemeç gibi koyuyor. Bu da aslında Attila İlhan'ın yaklaşımının karşıtı. Çünkü, sivil ya da asker, küçük burjuvazinin belirleyiciliğini yitirmesi, Sosyalizmin güçlenmeye başlamasıyla atbaşı gider. Oysa Attila İlhan'da 27 Mayıs (hiç değilse Bıçağın Ucu'ndan çıkan sonuç bu) zaten etkisiz olan Sosyalistlerin hezimetini perçinleyip, yeni, taze bir devrimcilik kaynağına çıkış imkânı veren bir olay. Tabiî benim görüşüm, Türkali'ye yakın.

ORTADAN KALKAN GERİLİM

Türkali'nin kendisini öven eleştirmenlerle ters düşmesi ilginç bir olaydı. Sorun, Kenan tipinin yorumlanmasında düğümlendi. Kenan (yazarın dediği gibi) "toplumun baş belâsı" bir küçük burjuva mı, yoksa (bazı eleştirmenlerin dediği gibi) zayıflıkları olan, ama haksızlığa uğrayan, özünde iyi bir insan mı? Bu karışıklık, aslında kitabın kendi içinde taşıdığı bir teknik kusurdan çıkıyor. Bilinç akımını amaçlayan teknik, yorumu güçleştiriyor; aslında bu teknik, yazarın kendi kararsızlığının bir sonucu. Bir tek örnek vereyim. Kenan, karısı ve yeni âşık olduğu Günsel arasında bocalıyor. Hayatta sık görülen bir durum bu. Böyle bir gerilimin sonuna kadar yaşanmasından bir şeyler çıkabilirdi. Ama bu noktada yazar, Kenan'ın karısı Nermin'i Vatan Cephesi'ne kaydettiriveriyor. Bunun, hiçbir mantıkî gerekçesi de yok, Nermin'in kişiliği açısından. Böyle bir olaydan sonra, Kenan'ın karısını aldatma hakkını hepimiz onaylıyoruz. Dolayısıyla, gerilim ortadan kalkıyor.

Kenan'ı olumluca bir tip gibi yorumlayıp romanı böyle beğenmek bana hayli güç görünmüştü. Çünkü Kenan, bir bilinçlilik merkezi olarak, sürekli bayağılık saçıyor. Gelgelelim, olumlu sayılan başka kişilerde, örneğin Günsel'de de bayağılık yok değil. Özellikle aşk sahnelerinde, yüzünü erkeğin "kıllı göğsüne sürtmeleri"nden sonra, tuhaf, çirkin bir şey yapışıyor Günsel'e.

Roman bu kişisel ilişkiler düzeyinde bence sürekli aksıyor. "Küçük burjuvalık" nitelemesi de, oldukça soyut kalıyor ve birçok şeyi açıklamaya yetmiyor. Ancak, bu konuya böyle dar bir çerçevede girmek zor. Biz gelelim, politik olayların yoğunlaştığı bölümlere.

27 Mayıs'ı hazırlayan olaylar genellikle gerçekçi ve canlı bir şekilde anlatılıyor. Burada özellikle bir noktaya değinmek istiyorum. Politik olay dediğimiz şeyin oluşumu sorunu bu. Her politik olay gibi 27 Mayıs da türlü çelişik eğilimi içeren bir süreçti. Dolayısıyla, olgulardan yapılacak seçmeye göre birkaç farklı biçimde yorumlanması mümkündü. Şimdi, romanda da, Kenan, matbaacı İrfan ile romancı Fahir Cemal'in yorumlarını öğreniyor (bu kişilerin gerçek hayatta kimi temsil ettiklerini tahmin etmek güç değil). Bu yorum, "Halk Partisinin bok yemesi" diye özetleniyor.

Politik hareket yüzünden Günsel'le istediği kadar sık buluşamayan, ayrıca, yapısı gereği ürkek, eylemsiz, dolayısıyla vesveseli olan Kenan, bu yorumdan etkileniyor. Kişisel eğilimle politik yorum arasındaki bu çakışma iyi anlatılmış. Ama burada bitmiyor. Kenan, bu yorumu tabiî Günsel'e de aktarıyor. Günsel'in böyle bir yoruma yakınlık duymasını gerektirecek öznel nedenleri yok. O, sırf uygulanan politikanın doğru olması veya olmaması açısından yaklaşıyor soruna. Halk Partisi oyununa pek aklı yatmıyor, ama büsbütün kestirip atamıyor da bunu.

Daha sonra, Fahir Cemal yorumuna güç kazandıran yeni olaylar çıkıyor. Öğrencilerin, Belediye Sarayındaki NATO toplantısına katılanlara, seslerini duyurmak istemeleri gibi. Kenan o zaman yeniden konuşuyor. Menderes'in Sovyetlere yanaşmasından, İnönü'yü kahraman etmekten dem vuruyor. Gene sarsılıyor Günsel. Çünkü doğru yanı var bu sözlerin. Günsel, bu koşullarda herhalde tek ölçüt sayılması gereken politik sezgiyle işin içinden çıkabiliyor. "Karışmayalım mı?" diyor. "Karşı mı çıkalım öğrencilere?.. Daha mı devrimci oluruz?" Ve durumu şöylece özetliyor: "Yanlış yapmaktan ben de korkuyorum. Ne bileyim, biraz da olayların akışına kapıldık belki. Başka ne yapardık?..."

Türkali burada da teknik düzeydeki tarafsızlığını sürdürüyor. Ama kime hak verdiği çok belli. 27 Mayıs'ın sonuçları da artık belliyken, bu olayları anlatımında, her politik olayda kişileri az çok saran kuşkuyu vermesi çok başarılı.

ÖRGÜT EKSİKLİĞİNİN DCĞURDUĞU KUŞKULAR

Sosyalistlerin 27 Mayıs'a katkıları konusunun gerçekçi bir çerçevesi de böylece çizilmiş oluyor. Kenan'ın gönüllü benimsediği, Günsel'i ister istemez sarsan kuşku, Sosyalistlerin o günün koşullarında örgütlü olamayışından ileri geliyor. Çünkü ancak örgüt olayları değerlendirir, kitlenin gerçek eğilimini tartar, olumlu ve olumsuzun orantısını kurduktan sonra ağırlığını belli bir yana aktarır. Bireyleri saracak kuşku, ancak o zaman ortadan kalkar. Karar gene de yanlış olabilir şüphesiz, çünkü örgütü de sonunda yanlış yapabilen insanlar oluşturur ve tarih, hele yaşanılırken, çok karmaşıktır. Ama örgütün yanlışı bile rasyonel bir yanlıştır. Giderilmesi her zaman mümkündür ve giderilmesi sadece örgütle mümkündür.

Vedat Türkali, Türkiye tarihi ve toplumu üstüne söz söyleme hakkını, romanında, Hikmet Kıvılcımlı'yı temsil eden Baba'ya bırakmış. Benim yazımda Kıvılcımlı'ya yönelttiğim eleştirilerin benzerlerini kendisi söyletiyor ona. İş Bankası grubunun başta bulunması, "tarihin iki büyük avallığı" yüzünden olmuş. Birincisi, "yönetimi elinde tutan sivil, asker bürokratların dar görüşlülüğü". Yani, Kurtuluş Savaşından sonra bu ülkede kapitalizmden başka bir şey kurulabilirdi, o kadrolar dar görüşlülük yüzünden bu fırsatı kaçırdılar. Bu, üç aşağı beş yukarı Kadro'nun da görüşüydü sanırım. Hattâ onlar, sözkonusu bürokratları ikna etmek için bir hayli uğraştılar. İkinci "avallık" ise şu: "İkinci harpten hemen sonra ülkeye yöneltilmiş Stalin, Molotof politikası". Yani, NATO'ya girmemiz Stalin politikasının bir sonucu. O tarihten bu yana bütün burjuva politikacıları da aynı şeyi söylüyorlar.

27 MAYIS'I EN İYİ YORUMLAYAN KIVILCIMLI OLAMAZ

Hikmet Kıvılcımlı yakınlarıyla özel konuşmalarında nasıl analizler yapardı, bilemem; çok da önemli değil bence bu. Önemli olan, asıl düşüncelerinden farklı da olsa, yazdıkları, dışa karşı söyledikleri. Çünkü pratiğe dönüşen politik çizgi bunlarda belli olur. Kıvılcımlı, 27 Mayıs'dan sonra, Millî Birlik Komitesi bölünmesinde 14'ler diye tanınan kesime daha fazla yakınlık göstermişti, daha radikal olmaları gerekçesiyle. Dolayısıyla, 27 Mayıs'ın ne olduğunu en iyi gören kişinin Kıvılcımlı olduğuna inanmamız biraz güç.

YARIN: "BIÇAĞIN UCU" ve "SIRTLAN PAYI"

Ekonomi Çalışma : İş dünyası • Sendikalar • Yorum • Haberler •

Döviz darlığı devam ediyor

Dış finansman sağlanmadığı için Kamu yatırımlarında aksama olacak

Bu yılın ilk üç ayında dış ticaret bilonçusu (milyon dolar)

İhracat	İthalât	Açık
779	1.249	-470

Nisan ayında dışarıdan 41 milyon dolar yardım sağlandı, ancak döviz darlığı devam ediyor. Kamu kesimi için gerekli dış finansman sağlanamadığından, yatırımların aksadığı öne sürülüyor. Döviz transferleri için ithalâtçıların üç ay bekletilmesi, iç piyasada spekülasyonları hızlandırdı.

Merkez Bankasının 16 Nisan 1976 tarihi itibarıyle belli olan haftalık bilanço durumuna göre, uluslararası malî kurumlardan sağlanan 41 milyon dolarlık dış yardım sonucu brüt döviz rezervleri bir miktar arttı, bir kısım dış borçların ödenmesi nedeniyle de net döviz rezervlerinde gerileme oldu. 41 milyon dolarlık dış kredinin, Uluslararası Para Fonu örgütünün petrol kolaylığı tahsisatından geldiği sanılıyor.

Kamu kesiminin 1976 yılı yatırım programı olan 82 milyar liralık tutarın yüzde 40'ının dış kaynaklardan sağlanmasının öngörüldüğü belirtiliyor. 33 milyar lira tutan bu finansman ihtiyacının, döviz darboğazı nedeniyle karşılanamaması olasılığının arttığı ve bu nedenle kamu kesimi yatırımlarının yılın ilk üç ayında çok düşük bir düzeyde kaldığı öne sürülüyor. İlgililerin belirttiğine göre, kamu kesimi için gereken ithalât bir an önce yapılmazsa yatırımlar büyük ölçüde aksayacak.

Öte yandan, yılın ilk üç ayında 1 milyar 317 milyon dolarlık çeşitli döviz girişleri sağlanmış olmasına rağmen (350 milyon dolar DÇM, 779 milyon dolar ihracat geliri ve 188 milyon dolar işçi dövizi geliri), yılın büyük döviz gereksinmesi nedeniyle, hükümete yakın olduğu ifade edilen iş çevrelerinin bile döviz transferi 2-3 aydan önce yapılamamakta. Bu nedenle iç ticaret piyasası hareketlendi ve özellikle dayanıklı tüketim mallarında ve gıda maddelerinde artan fiyatlar, spekülatif bir piyasa yarattı. Vadesiz ticarî mevduatın önemli ölçüde çekilmesi ve ticarî kredilerin de önemli ölçüde artışının, piyasadaki böyle bir gelişmenin sonucu olduğu belirtiliyor.

YORUM 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI

Kenan ATALAY

İşçi Bayramı 1 Mayıs bu yıl Türkiye'de şimdiye kadar görülmemiş ölçüde geniş bir katılımla kutlanacak. Çeşitli fabrikalardan binlerce işçinin Taksim'e akışına, binlerce memur, öğretmen ve öğrenci katılacak. Emekçilerin Taksim'e akışı, tarihin geçici tıkanıklıklara rağmen ileriye akışını; yığınların meydana birikişi, devrimci potansiyelin birikimini simgeleyecek. Meydanda haykırılacak sloganlar faşizm heveslilerinin ve sömürü düzeninden çıkar sağlayanların kulaklarını tırmalayacak, keyiflerini kaçıracak. Bunların tümü umutları tazeleyici, iyimserliği canlandırıcı.

Kuşkusuz, 1 Mayıs Bayramına tüm sendikaların katılmasını dilerdi gönül. Kuşkusuz, 1 Mayıs Bayramına, Türkiye işçi sınıfını kavrayabilmiş ve onun politik öncülüğünü yürüten güçlü ve etkin bir sosyalist partinin katılmasını dilerdi gönül. Kuşkusuz, radyolarda ve televizyonda da 1 Mayıs'ın kutlanmasını ve emekten yana programların yayınlanmasını dilerdi gönül. Gönül, hatta, emekçilerden yana bir hükümetin üyelerinin de Taksim Meydanındaki törene katılmalarını dilerdi. Bu yıl bunların hiçbiri olmayacak. Ancak umutsuzluğa kapılmak için hiçbir neden yok.

Türkiye işçi sınıfının sadece 1960'dan sonra katettiği yola bakmak bile ilerisi için güven veriyor. Günümüzde sigortalı işçilerin sayısı iki milyona yaklaşmış durumda. Yüzbinlerce işçi günden güne bilinçleniyor. Sınıfının gücünü ve tarihsel görevini kavrıyor. Ekonomik ve politik mücadelenin önemini görerek bu mücadeleye katılıyor. Sendikal hareket her geçen gün dünden daha güçlü. Gerçi işçi sınıfı henüz güçlü ve sağlam politik hareketini yaratabilmiş değil. Ancak bunun verdiği sıkıntılar, aynı zamanda, bu hareketi yaratışın sancıları.

Türkiye işçi sınıfının ve emekçilerinin önünde henüz katedilecek uzun bir yol var. Ancak artık yola çıkılmıştır ve bu yoldan geri döndürmeye kimsenin gücü yetmiyecektir. Bağımsız, demokratik ve toplumcu Türkiye'nin gerçekleşmesi şimdi giderek yakınlaşan bir hedeftir. Bu hedefe ulaşmada en büyük umut, işçilerin ve tüm emekçilerin örgütlü mücadelesidir. 1 Mayıs'ın kutlanışı işçilerin ve tüm emekçilerin bu mücadeleye olan inanç ve güvenlerini artırıcı bir kutlama olacaktır.

Türkay Kibrit grevi 50. gününde

Türkay Kibrit Fabrikasındaki grev, ellinci gününü doldurdu. 20'si kadın işçi olmak üzere, 227 işçinin çalıştığı fabrikadaki grev, toplu sözleşme uyuşmazlığından doğmuştu. Petrol-İş Sendikasına bağlı olan Türkay'da, hafta sonlarında, başka fabrikalardan işçilerin de katılmasıyla, eğitici toplantılar düzenleniyor.

İŞÇİLER NE DÜŞÜNÜYOR — Ücretler ve pahalılık

«ÜCRET ARTIŞLARI HAYAT PAHALILIĞINA YETİŞMİYOR»

Hazırlayan: SEVİN OKYAY

● Ahmet Özkan

18 yaşında, bekâr. Sanayi sitesinde altı kişilik küçük bir işyerinde çalışıyor. Metal işçisi.

-Sendikasızım. Zaten bizim burada sendikalı işçi pek bulunmaz. Patron sendikalaşmamızı istemiyor. Günde 10-12 saat çalışırım. Asgarî ücretin altında para alıyorum. Tabiî ki yetmiyor. Eh, biz de herkes gibi evlenmek isteriz. İsteriz de, evlenemeyiz. Kendi boğazıma bakmaktan acizim, nerede kalmış çoluk çocuk? Buraları küçük işyerleri. Sendikalar bizimle uğraşmak mı istemiyor, nedir? Yani anlıyacağın, esir gibi çalışıyoruz, yine de karnımız aç. Hiç bir garantimiz yoktur. Patronun kafası kızdı mı, kapı dışına bırakır. Ne yapacaksın, bize de böylesi düşmüş.

● Ziya Gündüz

24 yaşında, evli, çocuksuz. Yapı işçisi.

-Sendikam var tabiî. Toplu sözleşme de yaptılar. Bizim orada hiç bir iş güvenliği yoktu. Üstelik, patron istedi mi, atardı. Şimdi sendikamız var. Asgarî ücret mi? Yok, artık daha fazla para alıyoruz. İki misli falan alıyoruz. Sosyal haklarımız da var. Yemek vermiyor, yemek parası veriyor. Yettiği kadar, idare ediyoruz işte. Doğrusunu istersen, pek de yetmiyor. Hanım da çalışıyor, yine yetmiyor. Eskiden bütün bütün yetmezdi. Eskiden halimiz büsbütün perişanlıktı. Diyeceksin, senin ailen var. Arkadaşların çoğu bekâr. Onlar da perişandı. Şimdi yine daha iyi. Patron olur olmaz bahaneyle atamıyor. Sendikamız var.

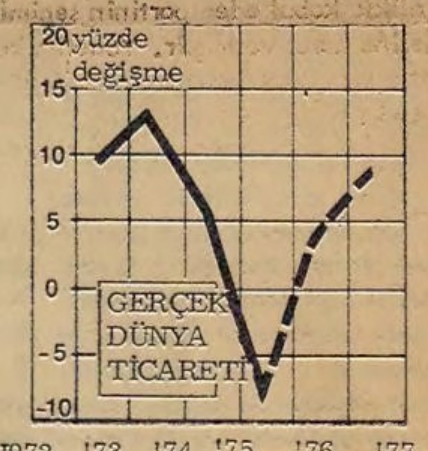
● Salih Kurtuluş

37 yaşında, evli, iki çocuklu. Kimya işkolunda işçi.

-Onbeş yıllık sendikalı işçiyim. Asgarî ücretin üstünde tabiî aldığım para. Ama sandığın kadar da çok değil. Sendikasız olsak iyicene ezecekler bizi. Şimdi bile bir insanca yaşamamız yok. Bir de tavan tespit edeceklermiş. Öyleyse kazanca da tavan koysunlar. Ona konmuyorsa, işçi ücretlerine de konmaz. Üstüme yeni bir şey alamam. En beğenmediğin ev, yediyüz lira. Dört kişinin boğazı desen, binbeşyüzün altına düşmez. O da, lüks bir şeyler yiyoruz sanmayasın. Çocukların okulu bilmem nesi. Hani insan hesaba vurunca inanamıyor, "Yahu, biz nasıl geçiniyoruz" diye. Sendika yeni toplu sözleşme imzalıyor. Yok canım, meselenin hallolduğu falan yok. Bu sözleşmeyle alacağımız hakları daha 1974-75 devalüasyonunda yediler. Ancak ona yetişmeye çabalıyoruz.

1976 YILINDAN SONRA DÜNYADA EKONOMİK CANLANMA BEKLENİYOR

Bu yıldan itibaren dünya ekonomisinde düzelme görüleceği, üretimin artacağı, pahalılığın azalacağı ve dünya ticaretinin artacağı tahmin ediliyor. Amerika'da yayınlanan haftalık Newsweek dergisinde yer verilen bir raporda, Batı ülkelerinde son üç yıldır görülen durgunluğun giderilmeye başlandığı da belirtiliyor.

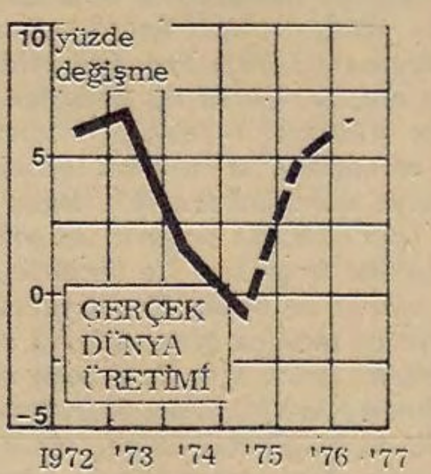

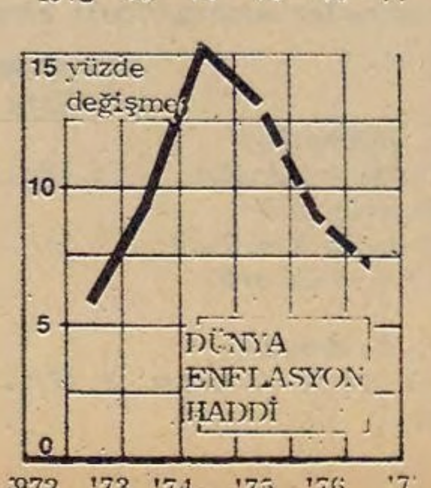
Newsweek dergisi raporu, önde gelen sanayileşmiş Batılı ülkelerde fiyat artışlarının kontrol altına alındığını ve işsizlik oranlarının da azaltıldığını kaydederek şu görüşlere yer veriyor:

"1976 yılı sonuna kadar ve gelecek yıl dünya ekonomisin-deki olumlu gelişme devam edecektir. ABD ve Japonya'da pahalılığın kontrol altına alınması ve üretimin artırılması konusunda umut verici bazı gelişmeler daha şimdiden görülmektedir. Bugüne kadar enflasyonun önemli bir sorun haline gelmediği Batı Almanya'da ise üretimin yeniden artmaya başlayacağını gösteren bazı belirtiler vardır. Batı Avrupa'nın geri kalan bölümlerinde de fiyat artışlarının hızının kesildiği, sanayide ve özellikle otomobil üretiminde bir artış sağlandığı görülmektedir."

Batılı ülkelerde "müzmin" bir duruma gelen işsizlik konusuna da değinilen raporda, bu alanda yakın zamanda bir düzelmenin beklenmediği kaydediliyor. Bu durumda, işsizlik sorununa çözüm bulamamış Batı Avrupa ülkeleri daha bir süre yabancı işçi talebinde bulunmayacaktır.

Son birkaç yıldır ekonomik güçlükler içinde bulunan İngiltere'de üretim düşüşünün nihayet durdurulduğu da kaydedilen raporda İtalya, İspanya ve Portekiz'de siyasi istikrarsızlığın ekonomiyi olumsuz yönde etkilemeye devam edeceği belirtiliyor. Ortak Pazarın tüm ülkelerinde bu yıl düzde 3 oranında bir büyümenin sağlanacağını tahmin eden Newsweek raporuna göre Avrupa paraları, özellikle İngiliz sterlini ile İtalyan lireti bir sorun olmaya devam edecek.

ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİ

Dünya ekonomik durgunluğu ile birlikte sanayi mallarında görülen fiyat artışları son yıllarda en çok Üçüncü Dünya Ülkelerini etkilemişti. Özellikle petrol üreticisi olmayan ülkelerin durumları oldukça kötüleşti ve geçtiğimiz yıl toplam gelir artışları yüzde 4 gibi çok düşük bir düzeyde kaldı. Newsweek dergisinin raporu, bu grupta yeralan gelişmekte olan ülkelerde 1977 yılına doğru, dünyadaki gelişmeye paralel olarak bir düzelme görüleceğini kaydediyor.

Doğu Avrupa ortak pazarı Comecon içinde yer alan ülkelerde ise Batı'ya kıyasla daha karmaşık bir görünüm söz konusu. Bu kesim ülkelerde 1971 1975 beş yıllık planlar Newsweek'e göre oldukça başarılı bir biçimde sonuçlandı. Planın son yılında ise, dünya ekonomisindeki gerileme ve tarımda beklenen ürünün alınamaması nedeniyle saptanan hedefler gerçekleştirilemedi. Dünya ekonomisindeki durgunluk, enflasyon ve tarım üretiminin düşüklüğü bu ülkeleri, rapora göre, olumsuz yönde etkilemeye devam edecek.

GÖRÜŞ

Hasan Yılmaer

İş, işçilerin yemesine kaldı

Türk - İş Genel Başkanı Halil Tunç "Bakın, vallahi de billâhi de bir daha sefere yokum." deyip bir dönem için daha Genel Başkanlığa oturduktan sonra bizleri eleştiriverdi.

Bizler, Genel Kurulun Türk - İş'in siyasete ağırlığını koyması yolunda aldığı kararı "İdare -i maslahatçı" diye nitelendirmişiz.

Doğrusu ben bunu demeyi akletmemiştim, bir başka yazar arkadaşımda tamamı tamamına bu sözcükleri kullandığını anımsayamıyorum. En iyi deyimi Tunç'un kendisi mi buldu, dersiniz ?

Alınan karar, buz üstüne yazılan yazılar gibi birşey. İşte o nedenledir ki eleştirilere uğramıştır. Yani günümüzün beklenen açıklığından yoksundur. Tunç karar için "Yaşayan karar" deyimini kullanıyor. Nasıl yaşamadır ki bu, Demirel'in deyimi ile buzdolabına konulmuştur. Ancak genel seçimlere bir süre kala çıkarılacak ve 36 kişilik yönetim kuruluna getirilerek "Haydi bakalım, şimdi kimi destekliyeceğimize karar verelim.." denecektir.

Böylesine ölü doğmuş bir çocuğu belirli süre için "Kurvöz"e alıp yaşatmaya olanak yoktur. O gün geldiğinde, herkes bir yanından tutup çekecek, eğer çocuk ellerde kalıp parçalanmazsa sonuç "Ne şiş yansın ne kebap" biçiminde çıkacaktır. Böylesine koşuldan başka türlü sonuç beklemek pek saflık olur.

İşin pratiğine bakmak gereklidir. Sendikacı pratik insandır. Yönetim kurulu nasıl bir sonuç verir? Açık acık söyleyelim mi, sendikaların partilerle, daha belirgini AP ve CHP ile yapılacak milletvekilliği pazarlığına bağlıdır bu iş... Yönetim kurulunda bulunanların hemen de tümü değilse tümüne yakını ya direkt kendileri için ya da sendikaların yöneticileri için kontenjan isteyeceklerdir.

Bunun sayısal durumu büyükten küçüğe, eski ilişkiden yeni bağlantıya dek sıralanacaktır. Hem bu öylesine bir pazarlık olacaktır ki Meclisteki "Milletvekili transfer pazarlıklarına" rahmet okutacaktır.

Filan sendika AP'den iki, CHP'den üç, feşmekan sendika ise CHP'den iki, AP'den üç isteyecektir. Sonunda kim ağır basarsa karar ona göre çıkacaktır.

Kararın bir partiden yana eğilimli çıkmasına pek olanak yoktur. Türk - İş'in yapısı buna elvermez pek. Sonra hiç bir parti Yönetim kurulunun Milletvekilliği kontenjan isteğini tek başına karşılayamaz; o halde bir bölüntü yapılacaktır. İşte Halil Tunç'un en güç görevi burada başlar, dostu düşmanı kırmadan, kimseleri inciltmeden üyelerin nabzına göre milletvekilliliğini dağıtmak ve partilerden olabildiğince büyükçe dilim koparabilmek.

Sonra ona uygun kararın çıkmasını sağlamak.

Örneğin : "Türk - İş ülkenin çıkarları için sosyal adalete inanan, çalışan kişinin haklarını koruyan, ülkede huzur ve kalkınmanın sağlanması için çaba göstermeyi kesinlikle kabul eden partinin seçimler sırasında desteklenmesine karar vermiştir. Yönetim kurulumuz, üye sendikalarla yapacağı işbirliği sonunda aldığı kararı ilgili kuruluşlara bildirecek onlar da bunu üyeleri yoluyla uygulamaya koyacaklardır..." biçiminde bir karar en uygunu olabilir.

Doğrusu Tunç'un işi çok güç... Kolay değil böylesine bir kaypak yapı üzerinde dolaşmak ve bunu çok sağlam gibi göstermeye çalışmak.

Kala kala tek sorun kalıyor: Partiler de işçiler de yerse...

Günlerin Getirdiği

HAZIRLAYAN mustafa r. gürsel

Olay yaratan Devlet Başkanları

Bazı Devlet Başkanları vardır. Gittikleri ülkelerde olaylara yol açarlar. Örneğin İran Şahı ne zaman bir ülkeyi ziyaret etse o ülkede bulunan İranlı öğrenciler "her ihtimale karşı" gözaltına alınırlar. Geçenlerde Ürdün Kralı Hüseyin, Kanada'yı ziyareti sırasında, Başbakan Trudeau ile gittiği bir gösteride dolaylı olarak Trudeau'yu güç durumda bıraktı. Gösteriden iki gün sonra yayınlanan bir fotoğraf Hüseyin'in belinde tabancayla dolaştığını belgeliyordu. Kanada Parlamentosunda silah kontrolü yasasını geçirmeye uğraşan Trudeau için hiç de hoş olmadı bu. Ama Trudeau ne yapsın. Koskoca Kralın üstünü arayacak değil ya.

BAŞTAN MI, SONDAN MI SAYILI?

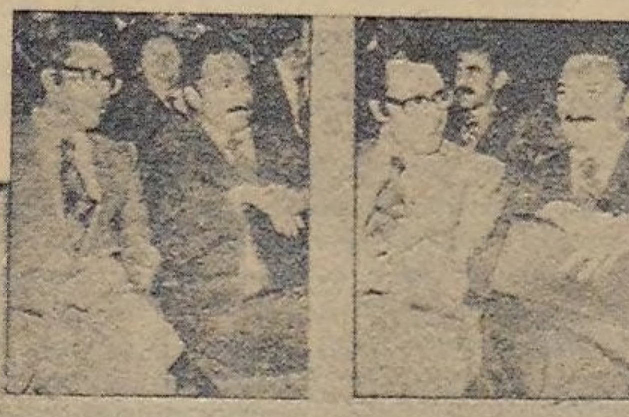
Devlet Bakanı, Başbakan Yardımcısı, MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan Kütahya'da verdiği "Ağır Sanayi" konulu konferansında "Türkiye 5 yıl sonra dünyanın sayılı devletleri arasında yer alacak." demiş. Önümüzdeki 5 yıl içinde 150 milyar liraya malolacak 200'e yakın ağır sanayi tesisi kurulacağını açıklayan Erbakan bunları nasıl gerçekleştireceklerini söylememiş. Söylemediği bir şey daha var sanırız: Türkiye'nin sayılı ülke olacağı kesin de, yalnız baştan mı, sondan mı sayılı olacağız?

●

BABALAR OĞULLAR

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Özel Kalem Müdürü Galip Uzun bilindiği gibi görevinden ayrıldı. Yerine yeni bir atama yapılıncaya kadar, Genel Sekreter Eyüboğlu'; Özel Kalem Müdürü Zafer Öztürk geçici olarak bu görevi de yürütüyor. Görevinden ayrılan Galip Uzun'un üvey babası olan Nail Sevil ise bazı çalışmalarını Özgür İnsan dergisinde yürüten Ecevit'in oradaki yardımcısı olarak Özel Kalem Müdür Yardımcılığı görevini sürdürüyor.

«Demokrat Ruhlu Müstafi Demokratik Partililer»

1- Bozbeyli 27-Mayıs arefesinde solcuların arasında cübbesi ile yürüdüğünü gizlemişti.

2- Bozbeyli Meclis Başkanlığı döneminde CHP'nin emri ile Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasına ve Eski DP'lilerin affına engel olduğunu gizlemişti.

3- Bozbeyli gizli solculuğunu Sağ görünüşlü Demokratik Parti Başkanlığına seçilmek suretiyle gizlemişti.

=========

Bozbeyli'nin Artık bugün gizlenecek hiç bir yönü yok. Maskesi yırtıldı. CHP'nin ve Sosyalist Bülent Ecevit'in emrinde olduğunu Milletimiz artık biliyor.

DEMOKRAT RUHLU MÜSTAFİ DEMOKRATİK PARTİLİLER

"Demokrat Ruhlu Müstafi Demokratik Partililer" imzalı yukardaki mektup postadan çıktı. Müstafi'liği o kadar kabullenmişler ki, zarfın üstüne gönderenin adını bile koymamışlar. Halbuki kimliklerini bilseydik bir-iki sorumuz vardı kendilerine: Madem Bozbeyli'yi bu kadar yakından tanıyorlar, o zaman niye en başından beri genel başkan olarak onu seçtiler? Bu bir. Bu "Demokrat Ruhlu Müstafi Demokratik Partililer" şimdi hangi partideler acaba? Bu da iki.

●

İÇKİ İÇMESİNİ BİLMİYORMUŞ

Pazar akşamı Diyarbakır'ın Yenikapı semtinde Recep Turan adında bir genç, içki masasında, "Sen içki içmesini bilmiyorsun." diyen arkadaşı Ahmet Çelik'i tabancayla vurarak öldürmüş. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlarmış. Rahmetli de susmasını bileydi birader.

SENDİKA KULİSLERİNDE

Genel-İş'de Genel Başkan gidiyor mu?

Genel-İş Sendikasının Ankara'daki ikinci ve üçüncü şubelerinden sonra birinci şube seçimlerini de Sendika Genel Başkanı Abdullah Baştürk'e karşı olan grup kazandı. Bilindiği gibi, birinci şubenin Genel Kurul seçimlerinde büyük ağırlığı var. Son seçimde CHP İl Yönetim Kurulu üyesi Cemal Aslan 415 oyla başkanlığı kazanırken, Baştürk'ün desteklediği grup sadece 190 oy toplayabildi. Genel İş'te Genel Başkan gidiyor galiba.

«Benim de komandolarım var»

Oleyis Sendikasının Marmara Bölgesi seçimlerini sendikanın eski başkanı Mukbil Zırtıloğlu önderliğindeki ekip kazandı. Kazanan ekip ile arası iyi olmadığı bilinen Sendika Genel Başkanı Mustafa Odabaşı Genel Kurula çağrılı olduğu halde katılmadı. Söylentilere göre, Odabaşı, geçenlerde kendine karşı olan bazı sendikacılara "Sizin işçileriniz varsa benim de komandolarım var." demiş. Genel Kurula katılmayışını bu sözlere bağlıyor kimi sendikacılar.

İşçi sınıfının kavgası

Ahmet KAHRAMAN

İZLENİMLER

İşçi sınıfının kavgası, insanlık tarihinin sayfaları arasında, onur belgesi olarak ışıldamaktadır, bugün... Düşünen kafası, biçimlendiren elleriyle değerler yaratarak, dünyamızın tarihini yazdılar.

Ancak bu olgu, sanıldığı kadar kolay gerçekleştirilmedi. Emekçiler kan göleklerinin üstüne basarak, zulüm darbeleri ve işkence altında inleyerek, insanlığın yücelmesine katkıda bulundular.

Emekçi sınıfın mücadelesinin boyutlanması ve de egemen sınıflar karşısında zaferden zafere ulaşması, sanayi devriminden sonradır.

Emekçi sınıfın kavgası, bitmiş değildir günümüzde. Emekçiler günümüzde de, geniş boyutlar içinde insanlığın yücelmesi savaşını veriyorlar.

1 Mayıs 1866 yılında böyle başladı işte. Amerika'da, 1 Mayıs 1866 tarihinde, 60 kadar sendikanın öncülüğüyle Şikago'da işçiler eyleme geçtiler. Günlük çalışmanın 8 saatle sınırlandırılması amacıyla grevler ve gösteriler düzenlediler. Ancak sermaye acımaksızdı. Eylemlerin kanla ve "ders" olacak olguyla, zulüm balyozla bastırılmasını istedi. Yöneticiler, isteğe boyun eğdiler.

Sermayenin kiralık milisleriyle takviyeli polis, grevdeki işçilerin üstüne yürüdü. Şikago kentinin sokakları ve çevredeki sanayi kuruluşları savaş alanına dönüştü, suçu insanca çalışmak ve insanca yaşamak önerilerini öne sürmek olan işçiler kurşunlandılar, dipçiklendiler.

O gün, 9 işçi polis kurşunlarıyla can verdi, yüzlercesi gözaltına alındı. Yargılanan sayısız işçiden 8'i ölüme mahkûm edildi. Daha sonra bunlardan 5'i idam edilerek, sermayeye karşı baş kaldırmanın cezası ödetildi....

Ancak bu olay, yeryüzündeki emekçilerin gözlerini korkutmadı. Avrupada ve dünyanın başka köşelerinde emekçiler, insanca yaşama koşullarının savaşını vermeye başladılar, dalga dalga...

İşçiler, demokratik haklar elde ederken sermayenin karşısında, ölenlerin ve idam edilenlerin anısına, 1 Mayıs'ı İşçi Bayramı olarak kabul ettiler.

Demokratik dünya ülkelerinde kutlanan 1 Mayıs Bayramının amacı ve nedeni budur. 1866 Mayısından bu yana, emekçi sınıfın ülkeler yönetimine demokratik yoldan ağırlıklarını koymaya başlamasının simgelenmesidir, bu bayram.

Türkiye'de ise, emekçi sınıfın demokrasi kavgasına ağırlığını koymaması için elden gelen yapıldı, bugüne kadar. İşçiler ve köylülerle çocukları, sistemli bir yöntemle cahil bırakıldılar. Böylece bakış açılarının genişlemesine olanak vermediler. Halk yığınlarını, emekçileri afyonlayıp peşlerinden sürüklemeye çalıştılar, bu metotla.

Büyük adamlar, her şeyin en iyisini bilirler, siz yalnız bize inanın, dediler.

Cahil bıraktıkları yığınları diledikleri biçimde yönlendirmek istediler. Ancak el yordamıyla da olsa, Türkiye'deki emekçiler bilinçlenme sürecine girdiler. Sendikal özgürlükler istemeye başladılar.

Türk-İş ise, yıllar yılı, işçi sınıfının demokratik yoldan iktidara ağırlığını koymaması için elinden geleni yaptı:

Oysa, Türkiye'de bugün bile eğitim düzeyi yürekler acısı bir noktadadır. Türkiye'de, ilokula giderek, burada "A, B, C,"yi öğrenen, okuldan sonra çiftin başına dönen ya da keçi otlatmaya koşan, bu arada öğrendiklerini de unutanlar "okuma-yazma biliyor" dan sayılıyor Bunlar dahil, okuma-yazma bilen insan sayısı nüfusun yarısı kadardır... Oysa uygar ülkeler, bu düzeydeki insanlar için "okuma-yazma bilmiyor" doğru kuralını uygulamaktadırlar. Okuma-yazma "biliyor" olmak için kişinin okuduğunu anlaması, düşündüğünü yazabilmesi gerekir, çünkü..

Faşist tırmanma karşısında suskun ve teslimiyetçi politika güden, demokrasi için ağırlığını koymayarak, kulağının üstüne yatan Türk-İş, Türkiye emekçilerinin sırtında kamburdur.

1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle bunu vurgulamakta yarar vardır. Bilinmesinde de.

Türkiye'de yargıcından savcısına, öğretmeninden odacısına, kayıt memurundan, genel müdürüne tüm memurların da sendikal özgürlüklerine kavuşması ve emekçilerin demokratik yoldan siyasal iktidara ağırlıklarını koyması dileğiyle 1 Mayıs Bayramı emekçilere kutlu olsun...

TV BUGÜN

13.00 - YAY-KUR

17.35 - TÜRK SANAT MÜZİĞİ

Günün ilk programında, uzun süredir ekranlara çıkmayan, sevilen bir Ankaralı sanatçı Ali Şenozan ekrana geliyor.

17.55 - ÇOCUKLAR İÇİN

(Doktor Amca), Küçüklerin sevgilisi haline gelen Doktor Dolittle'ın serüvenlerini izliyoruz. Hayvanlarla konuşmasını, onları anlamasını çok iyi bilen sevimli doktorumuz yine bir iyilik yapmak isterken, korsanları karşısında bulur.

18.20 - ÇOCUKLAR İÇİN

(Oyun Sepeti) Okul öncesi çocukların okula alıştırıldığı ve çeşitli bilgilerin öyküler halinde sunulduğu programda, üçgen, kare ve dairenin öyküsü anlatılıyor. Ayrıca, bir oyunun bale ile anlatımına da yer veriliyor.

18.40 - ÇOCUKLAR İÇİN

(Dünya Masalları). Bu masallar Nisan başından itibaren yayınlanacaktı. Sonra yedek depoya alındı. Ortaya çıktığına göre, demek ki program sıkıntısı çekiliyor. Ekranın küçük izleyicileri için hazırlanan bu programda, dış kaynaklı bir yapıt var. Bu filmde, küçük bir Çinli çocuğun öyküsü anlatılıyor.

18.55 - BELGESEL

(Bir Devrin Giysilerle Hikâyesi). "100 Resimle Osmanlı İmparatorluğu" adını taşıyan bu yapıtta, Osmanlı İmparatorluğu zamanındaki giysileri, bir yabancı ressamın yapıtlarından tanıyacağız. İsveçli ressam Van Huur'un, 1714 yılında basılmış kitabından görüntüler ekrana getirilecek. Bu kitap, halen Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplığında bulunuyor.

19.25 - TÜRK HAFİF MÜZİĞİ

(Rüçhan Çamay). Sanatçının "Dünden Bugüne Rüçhan Çamay" adlı programı, İzmir TV'since hazırlanmış. 1931 İstanbul doğumlu Çamay, Maarif Koleji ve Konservatuar Şan Bölümü mezunudur. Yönetmen yapımcı Turgut Demirağ ile iki kez evlenip ayrıldı. Müzikseverlerin yakından tanıdığı Melike'den başka, bir de Muhteşem adında oğlu vardır. İngilizce ve Almanca bilir. Sahneye ilk kez, 1947 yılında Taksim Belediye Gazinosunda çıktı. Bir süre Amerika'da çalıştı. Birçok plağı vardır. "Para Para" adlı parçasıyla janrını değiştirerek, ikinci bir çıkış yaptı. Programda bütün bunlar görüntülerle anlatılacak ve iki enstrümantal parçanın yanı sıra, sanatçının sesinden 4 parça dinleyeceğiz.

RÜÇHAN ÇAMAY

20.00 - HABERLER

20.35 - YABANCI DİZİ

(Söz Savunmanın). Geçen hafta hayatında ikinci kez bir davayı kaybeden ilk kez de rüşvet vermekle suçlanan Petroçelli, yine çözülmesi imkânsız görünen bir davayı üstleniyor.

Bu akşam izleyeceğimiz serüvenin adı, "Dehşet Gecesi". Gangster Roman'ın ölü bulunması üzerine, sevgilisi Gloria polis tarafından cinayet suçuyla tutuklanır. Petroçelli hemen duruma müdahale eder ve genç kadının savunmasını üzerine alır. Ne var ki, bazı güçlü gangster örgütleri, davayı engellemek isterler.

21.25- NAKLEN YAYIN

(UEFA Kupası Finali: Liverpool-Burges). Uzun süredir izlenen Avrupa kupalarının sonuna varıyoruz artık. Bu akşam ekranlarımıza UEFA Kupası final maçlarından Liverpool-Burges karşılaşması geliyor. Kendi sahasında oynayan Liverpool, daha avantajlı. Sonuç ne olursa olsun, ülkemizde oynanan kısır futboldan bıkan sporseverlerin çok gollü, güzel bir karşılaşma izleyeceklerini sanıyoruz.

23.15 - GÜNE BAKIŞ

KARIŞTIRILMAMASI GEREKEN

MEMET FUAT

● YASA DIŞI BASKILAR ALTINDA, DÜNYA GÖRÜŞLERİNE UYMAYAN SOYUT SANAT ANLAYIŞLARINA YÖNELEN SANATÇILARI, TOPLUMCULUĞA KARŞI OLAN TUTUCU SANATÇILARLA KARIŞTIRMAMALIYIZ ●

İlhan Berk'in son yayımladığı "Atlas" adlı kitabındaki şiirsel ağırlığa şaşkınlıkla bakakaldığımı söyleyip, arkasından, "harcanmak" sözcüğünü kullanmış olmam bir çelişki yaratmıyor mu ? Her döneminde başarılı gördüğüm, sanatçılığını her zaman belli bir düzeyin üstünde tutabildiğine inandığım bir şair için, "Hiçbir yasaya dayanmayan baskıların harcadığı sanatçılarımızdan biridir, " demekle yanılgıya düşmüyor muyum ? Böyle bir anlayışla, toplumcu sanat çerçevesinin dışında kalan bütün sanatçıları "harcanmış" saymak gibi çok katı bir ölçüte varılmaz mı ?

Bu gibi soruları karşılamak için, "harcanmak" sözcüğüne yüklediğim anlamı örneklerle açmam gerekiyor.

Önce Yahya Kemal üzerine düşünelim.

Yöneticilerle iyi geçinen, ama temelde bir kültür kavgasının yürütücüsü olan Yahya Kemal, devrimlerle Batıya yönelinen bir dönemde, Batı kültürünü kendi görüş açısından değerlendirerek, bilinçle, Osmanlılığı, geleneksel kültürümüzü korumuş bir sanatçı. Yasadığı günlerin genel eğilimlerine uymayan bir dünya görüşü ,bir sanat anlayışı var. Yöneticilerle yol arkadaşı değil. Ama çatışmamış da... Hiçbir yasaya dayanmayan baskılar karşısında sanat anlayışını değiştirmek, dünya görüşünden uzaklaştırmak durumuna düşmemiş. Belki bazı dönemlerde tedirginlikler yaşamıştır, ama sonunda devlet kapısında görev almış, aylığa bağlanmış. Sanat alanında hiç yoluna çıkılmadığı, varmak istediği yer neresiyse oraya vardığı bir gerçek.

Yahya Kemal'e harcanmış bir sanatçı denemez. Savunduğunuz dünya görüşüne uymayan bir şair olabilir, ama kendi dünya görüşü çerçevesinde, hiç bir yasaya dayanmayan baskılarla engellenmiş, yolundan saptırılmış, "harcanmış" değildir.

Başka bir örnek, İsmet Özel üzerine düşünelim.

Başlangıçta devrimci bir sanatçı İsmet Özel. Kendisi gibi atak, kavgacı, "militan" olmayan şairlerin üstüne acımasızca çizgiyi çekiyor. Sonra, bir gün, değişiyor düşünceleri. Toplumculuğu, militanlığı bir yana itip müslümanlığı seçiyor. Gerçi bu değişmeden önce, 12 Mart gibi bir baskı dönemi yaşanmış, ama İsmet Özel'e yönelik bir yıldırma olayı yok. Düşüncelerini değiştirdiği günlerde ise baskı dönemi aşılmış durumda. Devrimci düşünce umutla bağlandığı bir şairini yitiriyor, tutucu düşünce yetenekli bir şair kazanıyor .

Ama hiçbir yasaya dayanmayan baskıların harcadığı bir sanatçı denemez İsmet Özel'e. Düşüncelerini değiştirmiş , kendi seçimiyle, başka bir dünya görüşüne bağlanmıştır, o kadar.

Bir de İlhan Berk'i düşünelim.

İlhan Berk, önce, toplumcu şiir alanında çok iyi bir çıkış yapmış, sonra, anlamsız şiirin en uçlarına kadar gitmiş , oradan oraya savrulmuş bir şair. Ama değişmeleri yalnız sanat anlayışında. İsmet Özel gibi dünya görüşünü değiştirmemiş. Toplumcu şiirler yazarken siyasal görüşleriyle ne kadar soldaysa, İkinci Yeni'ye kuramcılık ederken de o kadar solda. Ama değişmesinin bir noktasında sanat anlayışı dünya görüşünden bütünüyle kopmuş.

Bilindiği gibi, şairler için bu durumda sarılınabilecek , çok ünlü düşünürlerden gelme görüşler de var. Baskı dönemlerinde, sanatçılığını koruma içgüdüsünün itişiyle, okurlarıyla ilişkisini sürdürebilme özlemi içinde, kolayca oradan oraya savrulabiliyor şairler. İnanarak, kendini kandırarak, baskıların erişemeyeceği alanlara kaçıp sanatçılıklarını ezdirmemenin yollarını buluyorlar. Giderek değişmelerinde baskıların etkisi de görünmez oluyor. Dünya görüşleri ile sanat anlayışları arasındaki kopukluk yadırganmıyor.

İşte, bir sanatçıyı, hiçbir yasaya dayanmayan baskılarla, varmak istediği yerden böylesine uzaklara düşürmek, "harcamaktır", bence. Sözcüğü bu anlamda kullanıyorum .

Ayrıca, dünya görüşlerine ters düşen sanat anlayışları , zamanla sanatçıların kişiliklerine de yansımaya başlar. Toplumculuğa inanan, ama bohem yaşamını seçmiş, bunalımlar , bireycilikler içinde, içkiye düşkün, acılı, alıngan sanatçılar türer. Önce, susturulanlar, yapıtlarını yayımlamaları engellenenlerle yayımlayabilmek için değişip dünya görüşlerine uzak sanat anlayışlarına kayanlar arasında çekişmeler olur ; sonra da, hiçbir yasaya dayanmayan baskılardan geçmemiş, "harcanmamış" yeni yetişenlerden, toplumcu sanatın yeni şairlerinden, susturulanlara da, değişenlere de yıkıcı eleştiriler gelir.

Ama sanat böyle. Sanatın yargısı kesin, katı, acımasız. Özel koşullara hiç aldırmaz. Başarılı olan kurtulur, tökezleyeni kurtlar yer. Yıllarca emek vermiş, çok kötü koşullarda yaşamış, baskılar altında ezilmiş, falan filân, vızgelir sanatın yargısına. Söker atar içinden. Unutuverir. En ince duyguların yansıtıldığı bir alan için inanılmaz bir katılık...

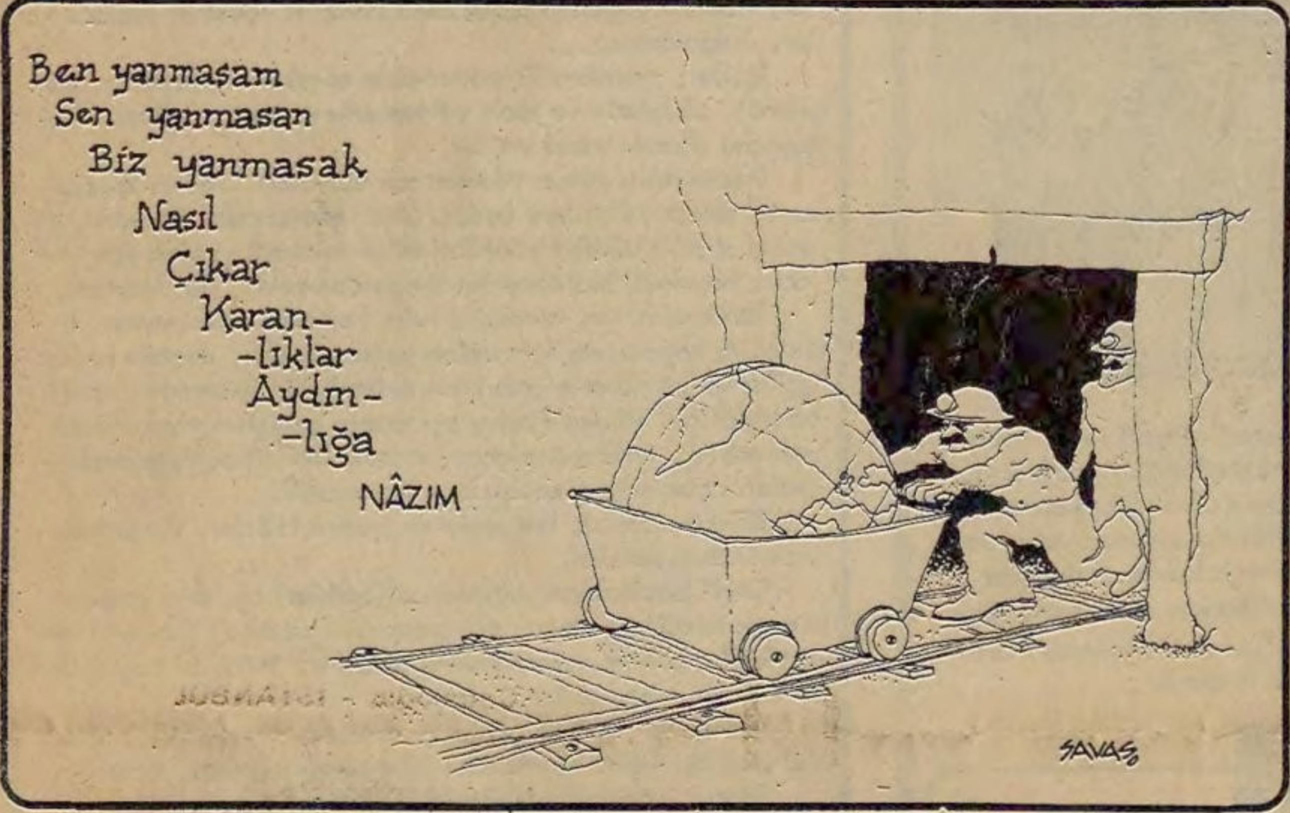
Birkaç yazıdır, hiçbir yasaya dayanmayan baskıların harcadığı sanatçılardan söz ederken, ilkin, okurlardan koparılmış, yayımlama olanakları ellerinden alınmış, gelişmeleri durdurulmuş sanatçılara örnekler verdim, arkasından, sanatçılığını koruma içgüdüsüyle değişmek zorunda kalan, başka anlayışlara savrulanlara değindim. Örneklerimi görece başarılı şairlerden seçmem onların övgüye doygunluklarına yaslanarak duygusallığımı korumak, sanatın acımasızlığına araç olmamak içindi. Yoksa daha kesin örnekler verebilirdim...

Evet, 1940 sonrasında, memleketimizde, her zaman adı anılacak, her zaman yüzümüzü ağartacak pek çok şair yetişti. Bu şairler arasında, toplumcu düşünceye ilgisizler, uzaktan ilgi duyanlar, büyük bir coşkunlukla bağlı olanlar, baştaki ilgisini sonradan yitirenler, ya da tersine, başta ilgisizken sonradan coşanlar vardır. İkinci Yeni dönemindeyse, birçok şairin şiiriyle dünya görüşü bir türlü denk düşmedi, ancak iç çatışmalarına çözüm bulabildikleri mutlu anlarda, toplumcu sanat adına pırıltılar verebildiler.

1940 sonrasının salt sanatsal gibi görünen, öyle ele alınmak istenen bütün şiirsel gelişmeleri aslında siyasal baskıların etkilerini çeşitli biçimlerde yansıtmış, şiirimiz toplumsal olayları olağandan çok daha yakından izlemiştir. Kısacık sanat yaşamı boyunca birkaç türlü şiir yazmış, uzlaşmaz anlayışları denemiş şairlerimizin bulunması da bunu gösteriyor.

Hiçbir yasaya dayanmayan baskıların altında çok güç dönemlerden geçmiş olan çağdaş Türk şiirine yönelecek eleştirmenler, bağnazlıktan uzak kalmayı başaramayıp, kaba ölçütlerle, elde balta ormana dalar gibi, şairlerin arasına dalarlarsa çok yanılacaklar, sanatın acımasızlığını çoğaltacaklardır, ister istemez.

Öte yandan, şiirimizin bu çok yönlü döneminde, eleştirmenlerin gerçekler adına, dürüstlükle, duygusallıklarına yenilmeden, adam kayırmadan yapacakları saptamalardan tedirgin olmayacak şairimiz de pek yoktur diyebilirim.

AZİZ NESİN — böyle gelmiş böyle gitmez — 2.BÖLÜM

BEN ASIL, KOMÜNİSTİN NASIL BİŞEY OLDUĞUNU MERAK ETTİĞİMDEN PAŞAYLA İLGİLENMEDİM

Gazeteci arkadaşlarımızdan Emin Karakuş da tanıktır, otuz yıl önce Ankara'da bir üniversite öğrencisi, kimi arkadaşlarının ve siyasi polisin ihbarı üzerine tutuklanmıştı ; tanıklar duruşmalarda komünistliğine kanıt olarak bu öğrencinin fakülte bahçesinde dolaşırken ıslıkla alafranga melodiler çaldığını söylüyorlardı. Otuz yıl önce ıslığı alafranga öttürmek bilekimilerince komünistlik sayılabiliyor ve bu yüzden bir öğrenci yargılanabiliyordu. Bu, mahkeme tutanağına geçmiş bir olgudur.

Buna benzer daha pekçok gülünçlü olaylar anlatılabilir. Örneğin komünist olduğu ihbarıyla evi aranan bir öğretmenin, polislere "Ben antikomünistim !" deyince, polisin de " Ben sana hangi cins komünist olduğunu sormuyorum, orası mahkemenin bileceği bişey... Antikomünist mantikomünist, hangi cinsinden olursan ol, komünistsin ya, ona bak !" demesi, komünizmin ve komünistlerin nasıl bişey olarak görüldüğünü anlatır.

Kırkbeş yıl önce... Yıl 1931. Asker okulunun sekizinci sınıf öğrencisiyim. Onaltı yaşımdayım.

Hilmi'nin babası Haydar Bey bigün bana bir adres verdi. Bu adrese, sepete konulmuş bir tas aşureyle bir de mektup götürecektim. (Aşure götürdüğüme göre, Muharrem ayının onu olabilir.) Gideceğim ev, Kızıltoprak camisinin arkasındaydı. Bu evde Müşir (mareşal karşılığı bir askerî rütbe) Harun-el-Reşit Paşa oturmaktaydı. Bu zat, Sultan Abdülhamit'in müşirliğe yükselttiklerindendi. (Hilmi'nin söylediğine göre, Kurtuluş Savaşı'na da yardımcı olmuştu.)

Kafkasya Çerkeslerinden Besney kabilesinin başkanı olan İsa Ağa, kabilesini toparlayıp Türkiye'ye göçettirir. İşte bu Harun Reşit Paşa, Besney kabilesinden birinin oğludur. Hilmi'nin annesi Ahsen Hanım da, Reşit Paşa'nın kardeşinin kızıdır. Yani Harun Reşit Paşa, Ahsen Hanımın amcası oluyor. Paşaya aşure gönderilmesi bahane. Aslında, Ahsen Hanım'ın, amcası Harun Reşit Paşa'da çok değerli bitakım malı varmış, bunlar geri isteniyor. Mektupta bunlar yazılı.

Haydar Bey, kapalı mektup zarfını bana verirken, Harun Reşit Paşa'nın oğlunun Fransada öğrenim gördüğünü ve komünist olduğunu da söylemişti. Komünist ! Komünist nasıl olurdu? Hiç komünist görmemiştim.

Zarfın üstünde yazılı adrese gittim. Kızıltoprak camisinin arkasında yeni yapılmış, tek katlı. orta büyüklükte, bahçe içinde bir evdi. Beni içeri aldılar. Paşa yaşlıydı, ama dinçti . Ben asıl, komünistin nasıl bişey olduğunu merak ettiğimden oğlunu görmek istiyordum. Gördüm. Dikkatle, bir az da korkuyla, daha doğrusu anlatması zor bir duyguyla uzun uzun O'na baktım. Ya gerçekten uzun boyluydu, ya da önceden komünist olduğu söylendiği için bana uzun boyluymuş gibi geliyordu. Ya gerçekten yakışıklıydı, ya da O'nu yakışıklı görüyordum Ya gerçekten sesi toktu, ya da komünist olduğu önceden söylendiğinden, bana öyle geliyordu. Kalın çerçeveli gözlük takmıştı. Ağzında piposu vardı. Piposunu dişlerinin arasında tutarak konuşuyordu. Açık yakalı, kısa kollu gömleği vardı üstünde. O zamana dek gördüğüm insanların hiçbirine benzemiyor ya da benzemeyen bir insan diye görüyordum O'nu. Hangi ilişkiyle nasıl olup da O'nunla neler konuştuğumu şimdi anımsayamıyorum. Ama konuşmuştu benimle. Az sözcükle konuşuyordu. Beni evin bir bölümündeki atelyesine götürmüştü. Atelyede beyaz, etekleri uzun bir iş gömleği giymişti üzerine (O'nu gördüğümden yedi yıl sonra Güzel Sanatlar Akademisi öğrencisi olduğumda, ilk iş olarak kendime beyaz atelye gömleği yaptıracaktım ve bu gömleği yaptırırken onaltı yaşımdayken bikez gördüğüm bu genç adamın atelyesinde beyaz iş gömleği giydiğini anımsamayacaktım bile.) Heykeltraştı. Fransa'da heykeltıraşlık öğrenimi görmüştü. Bir heykeltıraşı da, bir heykeltıraş atelyesini de ilk kez görüyordum. Atelyenin duvarlarındaki raflarda büstler, torslar, başlar, yarı kalmış heykel çalışmaları vardı. Ortadaki uzun tahta masata da heykel araçları ve üstü tülbentle örtülü çamur vardı. Bu atelyedeki herşey beni çekmiş, büyülemişti.

Hep O'na bakıyordum. Demek komünist böyle, ya da bunun gibi bişey oluyordu. Yazık değil miydi sanki, bu güzel heykelleri yapabilen insan niçin komünist olmuştu?

Harun Reşit Paşa, Haydar Bey'in gönderdiği mektubu okuyunca, bir acı gülüşle, şimdi anımsayamadığım bişeyler söylemişti.

(DEVAM EDECEK)

İ.Ü. HALK TİYATROSU
«PANSİYON HUZUR»U SAHNELİYOR

Sezonu Tarık Dursun K., Tanju Cılızoğlu ve Kerim Korcan'ın "Memleketimden İnsan Manzaraları" adlı oyunları ile açan Halk Tiyatrosu, Kemal Tahir'in "Göl İnsanları"nı da sahneledikten sonra 28 Nisanda, İrfan Yalçın'ın son yapıtı olan "Pansiyon Huzur"u Bayrampaşa Belediye Tiyatrosunda oynamaya başlıyor.

İrfan Yalçın'ın aynı adlı romanından sahneye uygulanan oyunun yönetmenliğini Sedat Küçükay yapıyor. Dekor ve kostümler ise grup çalışması ile hazırlanmış. "Pansiyon Huzur" lumpen proleter bir kadın, bir üniversite öğrencisi ve bir işçi üçlüsünden yola çıkarak, küçük burjuvanın eleştirisini yapmaya yöneltmiş. Slaytlara da yer verilen oyunda ayrıca küçük burjuva ile proleter arasında bir karşılaştırmaya gidiliyor.

"Pansiyon Huzur"un toplu kadrosunda şu sanatçılar var: Neşe Özer, Radife Akyıldız, Semra Kiraz, Hicran Topuzlar, Görol Gökgül, Ali Kırgız, Cemil Sönmez, Ahmet Gürsel, Sedat Küçükay, Yusuf Erbay, Ejder Özenç ve Türker Özgenç.

HALK TİYATROSU I MAYIS'DA İŞÇİLER İÇİN OYNUYOR

İstanbul Üniversitesi Halk Tiyatrosu I Mayıs günü Bayrampaşa Belediye Tiyatrosunda işçiler için ücretsiz bir gösteri yapacaktır. Kemal Tahir'in o gün sahnelenecek olan "Göl İnsanları" adlı oyunu, işçi-patron çatışmasını ve bu çatışmadan doğan olayı anlatıyor.

İŞÇİ TİYATROSU YOLUNDA BİR ATILIM

Genç oyun yazarı Haşmet Zeybek'in "Grev" adlı oyunu, bugünlerde birçok grev ve direnişte amatör bir toplulukça oynanıyor. İşçilerin eğittiği ve bilinç verdiği gerekçesiyle severek seyrettikleri "Grev"i oynayan gençler ise, oyunu sahneledikleri için oldukça yoğun baskılara hedef oluyorlar. Amatör çalışmalara ağırlık veren Haşmet Zeybek ile bu konuda konuştuk.

-Çalışmalarınızda profesyonel ve amatör olmak üzere iki yön görüyoruz. Nedenini açıklar mısınız?

-Profesyonel çalışmalar, olanakları ya da olanaksızlıkları belli olan, hatta bir anlamda seyircisi, yani 'darbe alanı' belirlenmiş olan çalışma biçimleridir. daha eğitici ve özgürce, bağımsız çalışmalar olarak tanımlayabiliriz.

-Amatör çalışma alanları nerelerdir?

-Bu çalışma alanlarındaki çalışma biçimlerini belirli kümelerde toplamamız gerekiyor:

a) Okul temsilleri (ilk-orta-lise)

b) Gençlik tiyatroları (halkevi, dernek vb.)

c) Yarı-amatör, yarı-profesyonel tiyatrolar.

-Bu konuda örnek verebilir misiniz?

-Birçok örnek verebiliriz. Geniş emekçi yığınları, siyaset yapmanı yanında, sürekli sanat da yapmaktadırlar . Anadolu'nun birçok yerinde işçilerin, köylülerin oynadığı oyunlar var. Bütün emekçi örgütlerinde tiyatro yapma eğilimi görülüyor. Hatta emekçiler bunu kendileri yazıp oynamak istiyorlar. Somut bir örnek vereyim. Bir fabrikanın işçileri sendikalarına "Biz bir oyun oynamak istiyoruz " demişlerdi. Sendikacı arkadaşlarla birlikte fabrikaya gittik, oturduk, konuştuk. İşçiler büyük ilgi göstererek olaylar anlattılar ve bu olayları oyunlaştırarak tartışmaya açtık. "Grev" adlı oyun böyle doğdu. Şu anda bu oyunu bir öğrenci tiyatrosu, bir gençlik tiyatrosu ve Anadolu'da birkaç amatör tiyatro oynuyor. Elbette ki sorun, bu çalışmaların başıboş, gelişigüzel olmaması, bir birliğin (amatör tiyatrolar birliği denebilir) kurulup, kültürel ve teknik ihtiyacı karşılayabilmesidir. Bugün bunlar, kişisel özverilerle karşılanıyor.

-Bu karşılamayı ne dereceye kadar gerçekleştirebiliyorsunuz?

-Tam anlamıyla gerçekleştirebildiğimiz söylenemez. Sözünü ettiğimiz türden, geniş çaplı bir kuruluş gerekli. Hele Anadolu'daki amatör tiyatroların ihtiyacına cevap vermek büsbütün olanaklarımızın dışında kalıyor. Ancak çok az bir katkısı da olsa, oyunlar yazmakla bir diyalog kurmaya çalışıyoruz.

-Bu oyunları amatör çalışmaların olanaklarını göz önünde alarak mı yazıyorsunuz ve aradaki diyalogda bir gelişme var mı?

-Evet, gelişme var. Geçenlerde yeni baskısını yapan "Irgat", "oyun satmaz" düşüncesini belirli ölçüde kaldırdı ve belli bir talebi karşıladı . Yeni çıkacak olan "Düğün ve Davul", birinciyle başlayan bu diyalogun sürmesidir bence. Bu oyunlarda anlatıma, anlaşılırlığa, yalınlığa çok daha fazla önem veriyorum. Amatör tiyatroların olanaklarını gözönünde bulunduruyorum. Bir de, kız oyuncu bulma zorluğu var. Üçüncü olarak, kız oyuncunun olmadığı bir oyun yazacağım ve bu dizi böylece sürüp gidecek.

-Bunlar pratik çözümler. Kuramsal bir şey düşünmüyor musunuz?

-Elbette düşünüyoruz. Her sayısı bir oyun yayınlama amacında olan bir oyun dergisi çıkaracağız. Bunda seviyesiz dedikodular yerine, bilimsel ve kuramsal yazılar bulunacak. Genişçe bir kadroyla fiilî tiyatro pratiği içinde olan her tiyatro emekçisi ile temas kuracağız. Sanıyorum ilk sayımız Eylül'de çıkacak.

Ünlü ressam Mark Tobey öldü

Ünlü çağdaş Amerikan ressamı Mark Tobey , İsviçre'nin Basel kentinde yatmakta olduğu hastahanede öldü. Sanatçı, 85 yaşındaydı.

1889 yılında Wisconsinde doğan Tobey gençliğini Amerika'da geçirdikten sonra 1934 yılında Paris'e gitti ve burada James Joyce, Ernest Hemingway gibi yazarlarla dostluk kurdu. 1934 yılında Şangay"a giden sanatçı, orada Çin sanatının inceliklerini öğrendi ve 6 ay kadar bir süre de Japonya'da bir Buda manastırına kapandı.

İkinci Dünya Savaşının patlak vermesi üzerine ABD ye dönerek Washington'a yerleşen Tobey, savaş sona erince yine Avrupa'ya döndü. 1960 yılında da Basel'e yerleşti.

Yaşamı boyunca Amerika'nın doğu ve batısının bütünleşmesinden yana olan ünlü ressam, Batının doğaya daha açık olması nedeniyle, kültürel ve sanatsal bakımdan daha zenginleştiğini savunuyordu.

günübirlik — Cemal Süreya

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİM

Bilecik Ortaokulunda, Haydarpaşa Lisesinde parasız yatılı okudum. Altı yıllık orta öğreniminin süresi içinde dört Türkçe öğretmenim olmuş.

Bilecik Ortaokulunda Türkçe öğretmenimiz Nimet Kolçak'tı. Tarihsel romanlarıyla da tanınan bir gazetecinin, M. Sami Karayel'in eski eşiydi. Sert, kolay not vermeyen bir hocaydı Nimet Hanım. Benimle ayrıca ilgilenirdi. Ama iyi bir öğretmen miydi? Sınıf arkadaşlarımın durumunu düşününce bu bu soru tam bir karşılık bulmuyor. Üç yıllık ortaokul döneminde, bir edebiyat sevgisini bırakalım, genel bir okuma tutkusu da uyanmamıştı arkadaşlarda. Sanırım, Nimet Hanım'ın tek başarısı Türkçeyi "en zor ders" yapmaktan ibaretti. Öğrenciler en çok bu dersten korkarlardı. Nedir ki öğrencilerle öğretmen arasında hiç bir planda bir diyalog kurulmamıştı. Öğretmezdi, eğitmezdi Nimet Hanım, yalnızca denetlerdi. Oysa bilgili, günün koşullarına göre ekinli bir kişi olduğu da belliydi. İstanbul'dan gelmişti, ne de olsa bir yazar karısıydı. İki bin nüfuslu kentte bu ona ayrıcalı bir durum sağlıyordu. Benimle ilgilendiğini söylemiştim. Belki başka sınıflarda ilgilendiği bir iki kişi daha vardı. Ama bu ilgi iyi not vermekten öteye geçmezdi. Üç yıllık öğrenciliğim sırasında tek bir sözü kalmış aklımda :"Hüseyin Cahit Yalçın sıcak bir yazardır; Falih Rıfkı, çok usta, ama soğuk bir yazardır. "Bilmem neden, bu söz yer etti bende. Uzun süre, o iki yazarı okuduktan sonra da, kaldı içimde. Edebiyat vardı, bir sınırsızlık vardı bu sözde.

Haydarpaşa Lisesinde ilk yıl edebiyata Ali Sedat Oksal geldi. İlginç bir adamdı. Milliyet gazetesinde dil konularında yazılar yazıyordu. İyi bir öğretmendi. Yıl sonunda gittiği sınıflarda aruz veznini bütün incelikleriyle öğrenmeyen tek kişi kalmamıştı. Sanırım, o sıralarda yaygınlaşmış olan yeni şiire karşıydı Ali Sedat Oksal. Hep Yahya Kemal üstünde durur, Faruk Nafız'den öteye de pek geçmezdi. Ders yılı 47-48. Ama çok güzel şiir okurdu hakçası. Çok da güzel konuşurdu. Edebiyat dersleri bir olay, denebilirse bir gösteri olurdu bizler için. Ders aralarında da arkadaşlarla toplaşıp geniş kol ya da derin kol halinde aruzla yürüyüşler yapardık. Tuhaf bir dans, bir mehter yürüyüşü çıkardı ortaya. Kolbaşı arada bir değişik vezin buyruğu verir, herkes adım biçimini birdenbire ona göre değiştirirdi. Elbet, Ali Sedat Oksal bize yalnız aruz öğretmiş değildi. Yeni edebiyat devinimine tek sözcükle değinmediği halde, büyük bir "edebiyat duygusu" yaratmıştı bizde.

Bunu da eski edebiyatı açarak, açımlayarak yapmıştı. Hani romanlarda okuruz, adam yaşını başını almıştır, olaylar karşısında eski bir öğretmenin bir sözünü anımsar. Böyle öğretmenleriniz olmuş mudur sizin? Benim bir tane olmuştur, o da işte Ali Sedat Oksal'dır. Sanırım, bütün sınıf arkadaşlarımız da aynı kanıdadır. Öleli yirmi beş yıl oluyor, ama hayatımıza sürekli olarak karışmış. Dolmuşta, trende bir arkadaşa raslasam, ondan söz etmemek olmaz.

Lise ikide kısa bir süre M. Behçet Yazar'ın öğrencisi oldum. Çok kısa bir süre. Bu yüzden kendisini pek tanıyamadık. Ama o bu süre içinde bizi tanımıştı. Bu arada izin verirseniz, beni de keşfetmişti. Üst üste birkaç gözlük takar , bunları da sık sık değiştirirdi. Her şeye açık, çok bilgili bir adamdı. Bir bilim adamı, bir üniversite hocası tavrı içindeydi.

M. Behçet Yazar'dan sonra sınıfa genç bir bayan öğretmen gelmeğe başladı: Melâhat Babacan. Yeni şiir de tam o sıralarda açık pencelerden içeri dolmağa başlamıştı. Melâhat Babacan, Şerif Hulusi'nin eski eşiydi. Ünlü M. Behçet Yazar'dan sonra onu tam benimseyemeyeceğimizi sanıyorduk. Gelgelelim bu genç öğretmen kürsüye oturduktan kısa bir süre sonra gözümüzde öncekilerden çok daha büyük saygınlık kazanmayı bilecekti. Büyük savları yoktu, yalnızca öğretmen olmak istiyor, işine dört elle sarılıyordu. Sanırım başardı da. Bugün eski arkadaşlar ne zaman karşılaşsak onun adını da mutlaka ederiz.

DUYDUNUZ MU?

tamamı 5400 liraya arsalar

ÖNCE TAPU SONRA PARA

AYRICA METREKARESİ 30 LİRADAN DENİZ MANZARALI ÇİFTLİK ARSALARI

METREKARESİ 40-60 LİRADAN ANKARA ASFALTINA CEPHELİ FABRİKA ARSALARI

*Tapu ve Çapı derhal verilir
*Arsalarımızın parselasyonu ve aplikasyonu yapılmıştır.
*Arsalarımızı taksitle de alabilirsiniz.
*Kat ve araba karşılığında da arsa ve[illegible]
*Özel arabalarımızla arsalara geliş gidiş ücretsizdir

Paranın değeri hızla düşüyor. Ama toprak her geçen gün daha değerleniyor.

*Yarını garantilemek, sevdiklerine en değerli "***HAYAT SİGORTASINI***" vermek isteyen herkes tasarruflarını bugün bir arsaya yatırıyor. Çünki biliyor ki, çok değil birkaç yıl sonra, arsası en az on kat değerlenecek.*

Bu fırsattan siz de yararlanınız.

aydın doğan TİCARET

Merkez :
Mecidiyeköy : Büyükdere cad. No. 77
Kat.1 Daire 4 Çınarlı Ap.
Alisamiyen Stadı Karşısı
Telefon : 66 70 81 - 66 90 13 - 66 90 14 - 66 90 06

BAĞLARBAŞı: Nuh Kuyusu cadddesi Dilek Sineması Yanı Aygaz Bayii Üstü
AKSARAY: Pertevniyal Lisesi karşısı Bulvar Eczanesi Üstü Kat.5

Fatih 1: Yavuzselim İş Bankası üstü Garanti Bankası karşısı
Fatih 2: Akdeniz Cad. No. 61 D.3 Türk Ticaret Bankası bitişiği
Yakacık: Vakıflar Bankası Karşısı Telefon : 53 48 56
Şile: Vasiyet Bayırı Üsküdar Caddesi No. 252

Müessesemiz Cumartesi Pazar dahil her gün açıktır

ÇOCUK KİTAPLARI

cem yayınevi çocuk dizisi

No.	Kitap / Yazar	Fiyat
1.	*SEVDALI BULUT* / Nâzım Hikmet	15 lira
2.	*FORSA* / Ömer Seyfettin	15 lira
3.	*KUĞULAR* / Tolstoy	10 lira
4.	*BEYAZ YELE* / René Guillot	15 lira
5.	*KÜÇÜK İZO MİZO* / Angel Karaaliçev	20 lira
6.	*KÜÇÜK KARA BALIK* / Samed Behrengi	10 lira
7.	*DEDEM KORKUT* / Erdal Öz	20 lira
8.	*MARANGOZUN KÖPEĞİ* / Çehov	10 lira
9.	*BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ* / S. Behrengi	10 lira
10.	*SEFİLLER* / Victor Hugo	20 [illegible]
11.	*KİBRİTÇİ KIZ* / Andersen	15 [illegible]
12.	*ELLERİNDEN ÖPERİM* / A. Karaaliçev	20 [illegible]
13.	*PÜSKÜLLÜ DEVE* / Samed Behrengi	10 [illegible]
14.	*ŞİŞKOLARLA SISKALAR* / André Maurois	15 [illegible]
15.	*PULLAR SAVAŞI* / Ülkü Tamer	15 [illegible]
16.	*KÜÇÜK KAPTAN* / Paul Biegel	15 [illegible]
17.	*KÜÇÜK PRENS* / Saint-Exupéry	20 [illegible]
18.	*BU YURDU BİZE VERENLER* / Aziz Nesin	15 [illegible]
19.	*KORKUSUZ KAHRAMAN* / W. Scott.	15 [illegible]
20.	*NASRETTİN HOCA* / Kemal Özer	15 [illegible]
21.	*KIRMIZI BALON* / Lamorisse	15 [illegible]
22.	*ÇOCUKLAR YÖNETİMDE* / Gormander	15 [illegible]
23.	*FARELER CUMHURİYETİ* / Erol Toy	15 [illegible]
24.	*UZUNÇORAP* / Astrid Lindgren	20 lira
25.	*GÜLİBİK* / Çetin Öner	15 lira
26.	*KEL GÜVERCİNCİ* / Samed Behrengi	10 lira
27.	*ŞEYTAN UÇURTMASI* / İhmal Amca	[illegible] lira
28.	*YAĞMUR GELİNİ* / Başaran	[illegible] lira
29.	*GÜNIŞIĞI HOŞÇA KAL* / Ülkü Tamer	[illegible] lira
30.	*ADA'NIN KUŞU* / Demirtaş Ceyhun	[illegible] lira
31.	*ÇİNGENE MASALLARI* / Voriskova	[illegible] lira
32.	*DAĞDAKİ KAYNAK* / Talip Apaydın	15 lira
33.	*LASTİK PABUÇLAR* / Zoşçenko	15 lira
34.	*KARGALAR* / Samed Behrengi	15 lira
35.	*MAVİ ORMAN* / Güngör Dilmen	15 lira
36.	*FEDOR AMCA* / Uspenski	15 lira
37.	*BORÇLU OLDUKLARIMIZ* / Aziz Nesin	15 lira
38.	*OKUMAK İSTİYORUM* / Cubao	10 lira
39.	*DÖNE DÖNE GİDER GÜNEŞ* / Jurgielewicz	15 lira
40.	*KUZUCUK* / Müjdat Gezen	15 lira
41.	*CAN ARKADAŞ* / Fikret Otyam	15 lira
42.	*KUŞ NE YANA ÖTER* / Işıl Özgentürk	15 lira
43.	*AÇIKGÖZ BUDALALAR* / Erich Kaestner	15 lira
44.	*GÖĞSÜ KINALI SERÇE* / Nihat Behram	10 lira
45.	*ALAGÜN ÇOCUKLARI* / Nezihe Meriç	15 lira

Genel ve Tek Dağıtım
CEMMAY
BABIALI CADDESİ 19
Cağaloğlu - ISTANBUL

GÜNEBAKAN YAYINLARI

hulki aktunç

gidenler dönmeyenler

Hikâyemizde ileri bir soluk

dağıtım: ge-da, 15 lira

Tekin yayınevi

Gün Ola Harman Ola

- Ezilmek istenen ama yılmayan gün gün bilinçlenenlerle, kıyıcıların hergün biraz daha tükenenlerin serüveni...
- Mustafa Ekmekçi'nin kalemi için'12Mart Faşizmine karşı direnen tek kalem'diyenler oldu. Herkesinx susturulduğu bir dönemde yazılar yazdıEkmekçi.
- Gün Ola Harman Ola, o günlerin olayları ile benzeşen günümüz olayları arasında bağlar olduğunu belirliyen bir yapıt.
- Yöneticilerin, yönetimin bilinmeyen yanlarını okurun gözleri önüne değişik bir deyişle seriveren bu yapıtı ilgiyle okuyacaksınız. Fiyatı 25 Lira.
- GENEL DAĞITIM:TEKİN YAYINEVİ Cağaloğlu/İSTANBUL

---

oda yayınları P.K.57 İSTANBUL

YENİ ÇIKAN KİTAPLARINI SUNAR

ROMANLAR:
Gorki'den
- ÇOCUKLUĞUM
- EKMEĞİMİ KAZANIRKEN
- BENİM ÜNİVERSİTELERİM
- SANAYİ KRALI
Upton Sinclair
- KÖYLÜLER
Balzac
- DEVRİMİN YOLU
Gorki- Howard Fast
- DİRENME SAVAŞI
Nguyen Duc Thuan
- ANA
Gorki
- DEMİR ÖKÇE
Jack London
2. basım
- FIRTINADAN SONRA
Howard Fast
2. basım
- ARKADAŞ
Gorki
2. basım
- KONUŞMAK
Metin İlkin
2. basım
- İHTİLÂLİN ÇOCUKLARI
Anatole France
- EYLEM ADAMLARI
Jean Laffitte
- MARTİN EDEN
Jack London
- EKMEK İŞÇİLERİ
Gorki
- İNSANLIK DURUMU
Andre Malraux
- GÜNEŞ ÇOCUĞU
Jack London
- KANLI YÜRÜYÜŞ
Traven
- MAĞLUP EDİLEMEYENLER
Howard Fast
- O Bir Militandı
Tran Dinh Van
- HÜRRİYET YOLU
Howard Fast

DAĞITIM:
İstanbul
Ankara
İzmir
GEDA

5 LİRA — 3 LİRA — 3 LİRA — 3 LİRA — 7,5 LİRA — 10 LİRA

VARDİYA yayınları
P.K.671 Sirkeci-İstanbul
Genel Bilgi Dizisinin Kitapları

Sendikalara
İşçilere
Fabrika temsilcilikierine
Öğretmenlere
Öğrencilere
Derneklere
Toplu siparişlerde
Büyük indirim!.

GENEL DAĞITIM: GE-DA

Düzenleyen: Seçkin SUALPAY
Cağaloğlu, Tasvire han kat:1 No:17 Tel: 228446
Not: 1 sütun 5 Cm. ilk kare 100 TL.dır
(Kelimesi 3 lira)